

Natur

Værdifulde naturområder og tilgængelighed hertil er en vigtig forudsætning for befolkningens friluftsliv, rekreative oplevelser og sundhed. Naturområderne har betydning for bosætning og turisme og støtter op om Svendborg som [Cittaslow-kommune](#).

Gennem en lang årrække er naturen i Danmark blevet fattigere både i udstrækning og mangfoldighed.

I de seneste år er udviklingen i nogle sammenhænge vendt. Der er blevet flere vandhuller, levende hegn, krat og småskove. Men de mere sårbare dele af naturen er dog fortsat i fare.

Svendborg Kommune rummer værdifulde naturområder af international betydning (Natura 2000-områder). Der er særlige forpligtigelser til at sikre og styrke disse naturværdier. Men det er også nødvendigt at beskytte og udvikle kommunens øvrige naturområder for at sikre den biologiske mangfoldighed.

Kommuneplanen skal varetage naturbeskyttelsesinteresserne og sikre en balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturen og landskabet. Og kommuneplanen skal være grundlaget for de kommende års naturforvaltning.

Kommuneplanens indhold

Kommuneplanen beskriver Svendborg Kommunes mål for naturudviklingen samt kommunens strategi for naturforvaltningsarbejdet og prioritering af den aktive indsats.

Kommuneplanen fastlægger retningslinjer for, hvordan Svendborg Kommune vil beskytte de eksisterende beskyttede naturtyper (ferske enge, moser, strandenge og overdrev) gennem administration af lovgivningen. For naturområder af international betydning (Natura 2000-områder) er der særlige regler.

For at sikre naturværdierne er det nødvendigt at binde de eksisterende naturarealer sammen i et naturnetværk. Kommuneplanen udpeger derfor arealer, der vil egne sig som nye naturområder og som nye økologiske forbindelser (spredningskorridorer). Der er retningslinjer, som sikrer, at disse arealer, herunder lavbundsarealer på sigt kan udvikle sig til nye naturområder. Nogle lavbundsarealer kan bringes til at fjerne betydelige kvælstofmængder og derved være med til at forbedre vandmiljøet. Disse områder betegnes potentielle vådområder og udpeges særskilt.

Ikke alle naturområder rummer lige store værdier eller potentialer for naturudvikling. Kommuneplanen indeholder en naturkvalitetsplan, som beskriver målet for kvaliteten af de enkelte naturområder på land. Naturkvalitetsplanen er et vigtigt redskab i forbindelse med kommunens administration af lovgivningen og for prioritering af kommunens aktive indsats (naturforvaltningen) med naturpleje og naturgenopretning. Indsatsen for at sikre vandmiljøet varetages gennem statens vandplaner og kommunens vandhandleplan.

Kommuneplanen beskriver også Svendborg Kommunes strategi for at udvikle befolkningens rekreative muligheder i naturen og det åbne land i øvrigt.

Arealudpegninger og retningslinjer, der varetager naturbeskyttelsesinteresserne, er delt op i syv afsnit:

- Beskyttede naturtyper og diger - med de eksisterende beskyttede naturtyper, diger og fredede arealer samt hensyn til ammoniak følsomme skove
- International naturbeskyttelse - med internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder og Ramsar områder) og bilag IV-arter
- Naturnetværk
- Naturkvalitetsplan
- Naturforvaltning - med Svendborg Kommunes naturforvaltningsindsats for landområder og vandområder
- Rekreative interesser
- Lavbunds- og vådområder

Kommuneplanen skal spille sammen med statens planlægning for natur og vandmiljø

Danmarks vand og natur skal forbedres. Det er et led i EU's indsats for at sikre og forbedre natur- og miljøtilstanden i hele Europa. Naturstyrelsen har derfor udarbejdet statslige vand- og Natura 2000-planer. De statslige Natura 2000-planer trådte i kraft den 8. december 2011.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner, der blev offentliggjort den 22. december 2011 er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring forud herfor i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Temaet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planlægning samt de kommunale handleplaner.

Under de enkelte afsnit er endvidere medtaget ændringer som følge af ny lovgivning, ny viden eller i konsekvens af ændringer i andre temaer. Afsnittet om rekreative interesser er behandlet særskilt i forbindelse med revision af temaet om turisme.

Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Vandplanerne skal sikre en god økologisk tilstand for vandløb, søer og kystnære havområder og god tilstand for grundvand. Vandplanerne gælder for hele kommunen. Natura 2000-planerne skal bevare og genoprette de internationale naturområder og gælder kun for disse Natura 2000-områder.

De statslige planer indeholder målsætninger for vandområderne og Natura 2000-områderne. Planerne indeholder også indsatsprogram og prioriteringer samt retningslinjer, der er bindende for statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser.

På baggrund af de statslige planer skal kommunerne udarbejde en handleplan for vandområderne i hele kommunen og en handleplan for hvert Natura 2000-område.

Kommuneplanen må ikke stride mod de statslige vand- og Natura 2000-planer eller de kommunale handleplaner.

Kommuneplanen kan gennem retningslinjer for arealanvendelsen indirekte bidrage til at sikre rent vandmiljø og forbedret natur. Men særlige krav om forbedringer af vandmiljøet og Natura 2000-områderne sker via handleplanerne.

Kommuneplanen medtager ingen målsætning for vandkvaliteten i vandområderne, men tilstanden i vandløb og søer varetages i kommuneplanen som en del af den generelle naturbeskyttelse, jf. naturbeskyttelsesloven.

Retningslinjer for den rekreative anvendelse af vandløb, søer og kystvande er medtaget i afsnit om sejlads under kultur og fritid.

Statens vandplaner og kommunens vandhandleplan

Danmark og de øvrige EU-medlemslande vedtog i 2000 det såkaldte vandrammedirektiv. Direktivet har som sit overordnede mål, at alt vand skal have "god økologisk tilstand" i år 2015. Og tilstanden må ikke forringes i forhold til i dag.

Derfor skal Danmark og de øvrige EU-lande gennemføre en målrettet planlægning for grundvand, vandløb, søer og den kystnære del af havet. Vandrammedirektivets bestemmelser er overført til dansk lovgivning med miljømålsloven. Arbejdet med vandplanerne er opdelt i tre planperioder på hver seks år. Første planperiode går til og med 2015.

På den baggrund udsendte staten i december 2011 statslige vandplaner. Svendborg Kommune er omfattet af to vandplaner: 1.13 Odense Fjord og 1.15 Sydfynske Øhav. Planerne kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner, der blev offentliggjort den 22. december 2011 er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring forud herfor i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Vandplanerne indeholder en beskrivelse af vandområdernes nuværende miljøtilstand og fastsætter miljømål for søer, vandløb og kystvande samt grundvand. Endvidere indeholder vandplanerne et indsatsprogram med krav til de indsatser, der skal gennemføres, for at målene kan opfyldes inden 2015, samt 54 retningslinjer, der har bindende virkning overfor myndighedernes fysiske planlægning og administration, herunder i relation til konkrete sager. Retningslinjerne, der er enslydende i alle vandplaner, er dels af generel karakter dels mere specifikke for spildevand, vandløb, søer, grundvand, kystvande, blanding- og aktivitetszoner, miljøfarlige forurendende stoffer samt i for koordinering af vandplaner og Natura 2000-planer.

Indsatsprogrammet er opdelt i generelle virkemidler og målrettede virkemidler. De generelle virkemidler som f.eks. randzoner og efterafgrøder gennemføres ved generel statslig regulering. De målrettede virkemidler gælder kun bestemte arealer, der er udpeget i vandplanerne. Det gælder f.eks. vandløbsstrækninger, hvor vedligeholdelsen skal ændres eller konkrete spærringer, der skal fjernes.

Kommunalbestyrelsen skal senest et år efter vandplanernes offentliggørelse udsende en vedtaget vandhandleplan. Vandhandleplanen skal beskrive, hvordan den målrettede del af vandplanernes indsatsprogram tilrettelægges og prioriteres i kommunen, så den fastlagte indsats kan gennemføres inden udgangen af 2015. Kommunernes råderum i handleplanerne er begrænset, da indsats og virkemidler for en stor del er fastlagt af staten.

I Svendborg Kommune omfatter vandhandleplanen indsatsprogrammer fra de to vandplaner, der geografisk berører kommunen. Den samlede indsats i Svendborg Kommune omfatter:

- Ændret vandløbsvedligeholdelse - 33 strækninger og 29,0 km
- Fjernelse af faunaspærringer - 33 steder
- Genåbning af rørlagte vandløb - 14 strækninger og 4,4 km
- Sørestaurering - 1 sø
- Forbedret spildevandsrensning, spred bebyggelse - 177 ejendomme
- Forbedret spildevandsrensning, regnbetingede udløb - 29 bassiner

Svendborg Kommunes vandhandleplan er ugyldig, fordi Natur- og Miljøklagenævnet har underkendt de statslige vandplaner.

Kommunerne skal sikre, at de kommunale vandhandleplaner gennemføres.

Målsætningen om "god økologisk tilstand" betyder, at vandløbene, søerne og den kystnære del af havet skal rumme gode livsbetingelser for dyr og planter. De skal have både god økologisk og kemisk tilstand. Menneskelige påvirkninger må kun føre til mindre afvigelser i forhold til, hvad man kunne finde ved uberørte forhold. For grundvand betyder det, at vandindvindingen på længere sigt ikke må overstige grundvandsdannelsen, og at grundvandet skal have en god kemisk kvalitet.

Statens Natura 2000-planer og kommunens Natura 2000-handleplaner

Natura 2000-områder er en samlet betegnelse for EF-fuglebeskyttelsesområder og habitatområder. Der er udpeget Natura 2000-områder i hele EU, og de indeholder særlig værdifuld natur set i europæisk perspektiv. Natura 2000-områderne er udpegede for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Danmark har udpeget 246 Natura 2000-områder, der samlet set omfatter 8,4 % af landets areal. Seks Natura 2000-områder ligger helt eller delvist i Svendborg Kommune: Centrale Storebælt og Vresen (N116), Søer ved Tårup og Klintholm (N118), Skove og søer syd for Brahetrolleborg (N120), Sydfynske Øhav (N127), Rødme Svinehaver (N241) og Thurø Rev (N242). Natura 2000-områderne dækker 4,5 % af landarealet plus store dele af Det Sydfynske Øhav samt havområder omkring Vresen/Storebælt og Thurø Rev. Områderne fremgår af [kort i afsnit om international naturbeskyttelse](#).

Staten har udarbejdet Natura 2000-planer for alle Natura 2000-områder. De statslige planer, fastlægger målsætninger og retningslinjer for den indsats, der er vurderet nødvendig for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omhandler. Skovnaturtyperne på de skovbevoksede fredsskovpligtige arealer og skovarter varetages særskilt i Natura 2000-skovplaner og skovhandleplaner. Der er ingen frist for opfyldelse af målene for Natura 2000-områderne. Dog må forholdene ikke forringes. De statslige Natura 2000-planer kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Staten skal revidere Natura 2000-planerne hvert 6. år og Natura 2000-skovplanerne hver 12. år.

På baggrund af de statslige planer skal kommunerne - senest et år efter vedtagelsen - udarbejde en handleplan for hvert Natura 2000-område. Den kommunale handleplan skal omfatte de landarealer, der ikke er skovbevoksede fredsskovpligtige arealer og tilknyttede arter og fastlægges, hvad der konkret skal ske inden for kommunens geografiske område, for at nå målene i statens Natura 2000-planer. Kommunens råderum i handleplanerne er begrænset, da indsats og virkemidler for en stor del er fastlagt af staten. Naturstyrelsen skal udarbejde Natura 2000-skovhandleplaner for de skovbevoksede fredsskovpligtige arealer og kan udarbejde forvaltningsplaner for egne arealer i stedet for at indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Kommunerne og Naturstyrelsen har samarbejdet om at udarbejde handleplanerne og har udarbejdet én samlet handleplan for hvert Natura 2000-område. Handleplanerne er offentliggjort den 7. december 2012. De fire Natura 2000-handleplaner, hvor Svendborg Kommune er handleplanmyndighed, kan ses på [kommunens hjemmeside](#).

Frem til og med 2015 skal følgende indsatser gennemføres i Svendborg Kommune (skovbevoksede fredsskovpligtige arealer indgår ikke, da de hører under Naturstyrelsens ansvar):

- optimere pleje og drift på op til 115 ha af de udpegede naturtyper
- forbedre hydrologi på op til 70 ha våde naturtyper
- optimere drift af skovnaturtyper på op til 4 ha
- udvide arealer med udpegede naturtyper med 9-14 ha
- etablere 6-10 vandhuller/overvintringssteder af hensyn til klokkefrø
- sikre to nye fuglelokaliteter (splitterne, rørvagtel)

Kort over indsatserne kan ses i [afsnit om naturforvaltning](#).

Kommuneplan
Svendborg Kommune

Kommuneplan 2013-25 for Svendborg Kommune

Beskyttede naturtyper og diger

De beskyttede naturtyper omfatter de fleste ferske enge, moser, strandenge, overdrev, vandhuller, søer og vandløb.

Gennem en lang årrække er de beskyttede naturtyper blevet fattigere både i udstrækning og mangfoldighed.

Den nuværende lovgivning (naturbeskyttelsesloven) har bevirket, at nedgangen i antal og udstrækning af de beskyttede naturtyper er bremset væsentligt. For de fleste af disse naturområder gælder i dag, at der ikke må foretages indgreb, som ændrer områdernes tilstand.

Der er registreret beskyttede naturtyper (§ 3) på 4,3 % af Svendborg Kommunes areal. Dette er lavt sammenlignet med resten af Fyn (6,2 %) og landet som helhed (9,3 %).

Sten- og jorddiger fortæller en del af Danmarks historie gennem 2000 år og er desuden vigtige levesteder og spredningsveje for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab. Digerne er beskyttet via museumsloven. Kommunen har dispensationsbeføjelsen.

Nogle arealer er fredede og beskyttet efter en fredningskendelse for det pågældende areal. Indholdet i fredningen kan variere afhængig af det konkrete formål og naturværdierne.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret.

Naturdata er opdateret, og der er medtaget præciseringer omkring beskyttede diger. I konsekvens af ny lovgivning på husdyrområdet er medtaget målsætning, strategi og retningslinje for ammoniak følsom skov, mens strategi vedrørende godkendelse af husdyrbrug er taget ud.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- kommunens vilde plante- og dyreliv og naturtyper skal beskyttes, bevares, plejes og forbedres, og tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses.
- sikre et rent vandmiljø for de kommende generationer.
- sikre opfyldelse af målene for de internationale naturbeskyttelsesområder og arter.
- ammoniak følsomme skove bevares som næringsfattige miljøer med deres variation af næringsfølsomme arter.
- der skabes et sammenhængende naturnetværk af naturområder og økologiske forbindelser.
- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangsmuligheder til forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- formidling af naturen skal styrkes.

Målene er enslydende for følgende fem naturafsnit: Beskyttede naturtyper og diger, [International naturbeskyttelse](#), [Naturnetværk](#), [Naturkvalitetsplan](#) samt [Naturforvaltning](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret.

Naturdata er opdateret, og der er medtaget præciseringer omkring beskyttede diger. I konsekvens af ny lovgivning på husdyrområdet er medtaget målsætning, strategi og retningslinje for ammoniak følsom skov, mens strategi vedrørende godkendelse af husdyrbrug er taget ud.

Baggrund

Statslige interesser og krav

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i "[Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#)".

Statens mål er, at beskyttelsen af den eksisterende natur fremmes, og at kvalitet og helhed (integritet) i fredede områder og naturområder sikres og bevares.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, herunder beliggenheden af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser (Natura 2000-områder, generelt beskyttede naturområder efter naturbeskyttelseslovens § 3 og naturfredede områder).

For Natura 2000-områderne se [afsnit om international naturbeskyttelse](#).

Lysåben natur har særlig stor værdi

Den biologiske mangfoldighed på land knytter sig i høj grad til de såkaldte lysåbne naturtyper, dvs. moser, ferske enge, strandenge, overdrev og heder samt til vandløb og søer. [Se nærmere beskrivelse af de lysåbne naturtyper](#).

Sten- og jorddiger er ud over vigtige elementer i kulturlandskabet også vigtige levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter. Spredningskorridorer er sammenhængende eller nært liggende små naturområder, som kan bruges af det åbne lands vilde dyr og planter, når de skal sprede sig i landbrugslandet og mellem arealer med stor naturmæssig værdi.

Hertil kommer skovene, hvoraf dele også rummer væsentlige biologiske værdier.

De beskyttede naturtyper samt sten- og jorddiger administreres af kommunerne. Staten har hovedansvaret for forvaltning af skovene.

Naturbeskyttelsesloven sikrer naturarealet

I følge naturbeskyttelseslovens §3 må der ikke foretages indgreb, der ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper (de fleste moser, ferske enge, strandenge, overdrev, heder, søer og vandhuller samt vandløb). Der må ligeledes ikke foretages indgreb, der ændrer tilstanden i beskyttede diger (Museumslovens § 29). De beskyttede diger omfatter menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende.

Kommunerne kan i særlige tilfælde dispensere fra disse bestemmelser, f.eks. hvis væsentlige samfundsinteresser taler herfor, og ændringen er begrænset. Der kan også gives dispensation til forbedringer af de konkrete naturværdier.

Byggeri og anlæg uden for naturområderne kan også have en negativ effekt på naturområderne. F.eks. kan et byggeri ændre på de hydrologiske forhold i et nærliggende moseområde. Et sådant tilfælde er også omfattet af loven.

Naturlige vandforhold er afgørende for naturindholdet i søer/vandhuller, moser, kilder og enge. Vandindvinding kan indebære væsentlige forringelser af disse naturområder i form af sænket vandstand eller mindsket vandudsivning/udtørring.

De fleste naturområder er tilpasset næringsfattige forhold, hvor kvælstof fra naturens side er en mangelvare. Hvis disse naturarealer tilføres for meget kvælstof ændres plantesamfundene og dermed også faunaen. Få arter kommer til at dominere, og de mange mere specialiserede arter forsvinder. Kvælstof kan også blive tilført naturområderne som afsætning af ammoniak fra luften. Naturtyper som moser og overdrev samt gamle skove er særlig sårbare overfor den luftbårne forurening med kvælstof.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et korttema, der viser potentiel ammoniakfølsom skov. Kortlaget er en vejledende hjælp til at vurdere, hvor der potentielt kan være konflikter mellem ønske om at udvide, ændre eller etablere dyrehold og hensynet til skovene.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret.

Naturdata er opdateret, og der er medtaget præciseringer omkring beskyttede diger. I konsekvens af ny lovgivning på husdyrområdet er medtaget målsætning, strategi og retningslinje for ammoniak følsom skov, mens strategi vedrørende godkendelse af husdyrbrug er taget ud.

Tålegrænser

Tålegrænsen (den belastning et naturområde på langt sigt kan tåle uden at tage skade) for naturtyper som moser og overdrev, der stadig har væsentlige naturværdier tilbage, ligger mellem 5 og 15 kg kvælstof/ha/år. Tålegrænsen for både løv- og nåleskov er 10-20 kg kvælstof/ha/år. Til sammenligning kan store husdyrbedrifter eller flere små husdyrbedrifter belaste nærområdet med op til 50-100 kg

kvælstof/ha/år.

Status for Svendborg Kommunes naturarealer

Svendborg Kommunes vejledende registrering viser, at de beskyttede naturtyper i dag omfatter godt 1.850 ha eller 4,3 % af kommunens areal. Dette er lavt sammenlignet med resten af Fyn (6,2 %) og landet som helhed (9,3 %).

Beskyttede naturtyper i Svendborg Kommune

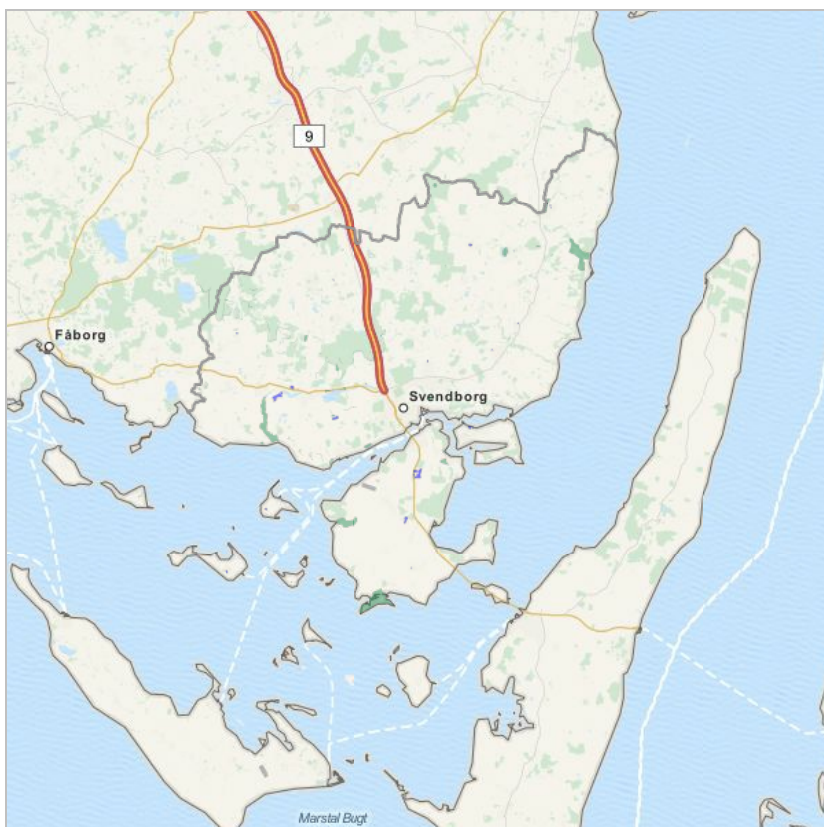
Naturtype	Antal ha/km
Mose	494
Fersk eng	332
Strandeng	489
Overdrev	151
Søer og vandhuller	389
I alt	1.855
Vandløb	Ca. 250 km

Ca. 2/3 af naturtyperne i Svendborg Kommune er af international, national eller regional betydning og rummer en række sjældne eller truede planter og dyr. Det er især strandengene, der har høj værdi. Kommunen rummer også meget værdifulde moser og overdrev.

Fredninger

En række områder er fredede og varigt beskyttet gennem en fredningskendelse, som fastlægger særlige regler ud over den generelle beskyttelse i naturbeskyttelsesloven. Indholdet i fredningen kan variere afhængig af det konkrete formål og naturværdierne. De større fredede naturområder i Svendborg Kommune er: Rødme Svinehaver, Syltemade Ådal, arealer omkring Tange Å, Gudme Sø, Thurø Rev, Tåsinge Vejle og Monnet.

Alle fredede arealer større end 0,5 ha er vist på kortet. Kommuneplanen indeholder ikke særskilte retningslinier for de fredede arealer, da fredningsbestemmelserne er tinglyst på de berørte ejendomme.

- Kirkefredning
- Fredningskændeelse

Strategi og indsats

Gennem administration af lovgivningen ønsker Byrådet at sikre, at de eksisterende naturarealer ikke reduceres, og at naturindholdet så vidt muligt ikke forringes. Muligheden for indgreb i naturområderne afhænger af naturområdernes nuværende naturindhold og potentiale for udvikling. Der værnes mest om de værdifulde naturområder, der har en høj målsætning. [Områdernes målsætning fremgår af afsnit om naturkvalitetsplan](#). Byrådet ønsker også at værne om de beskyttede diger og om kommunens ammoniakfølsomme skove som levesteder for en variation af næringsfølsomme arter.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret.

Naturdata er opdateret, og der er medtaget præciseringer omkring beskyttede diger. I konsekvens af ny lovgivning på husdyrområdet er medtaget målsætning, strategi og retningslinje for ammoniak følsom skov, mens strategi vedrørende godkendelse af husdyrbrug er taget ud.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne er fastsat i medfør af Planlovens § 11 a.

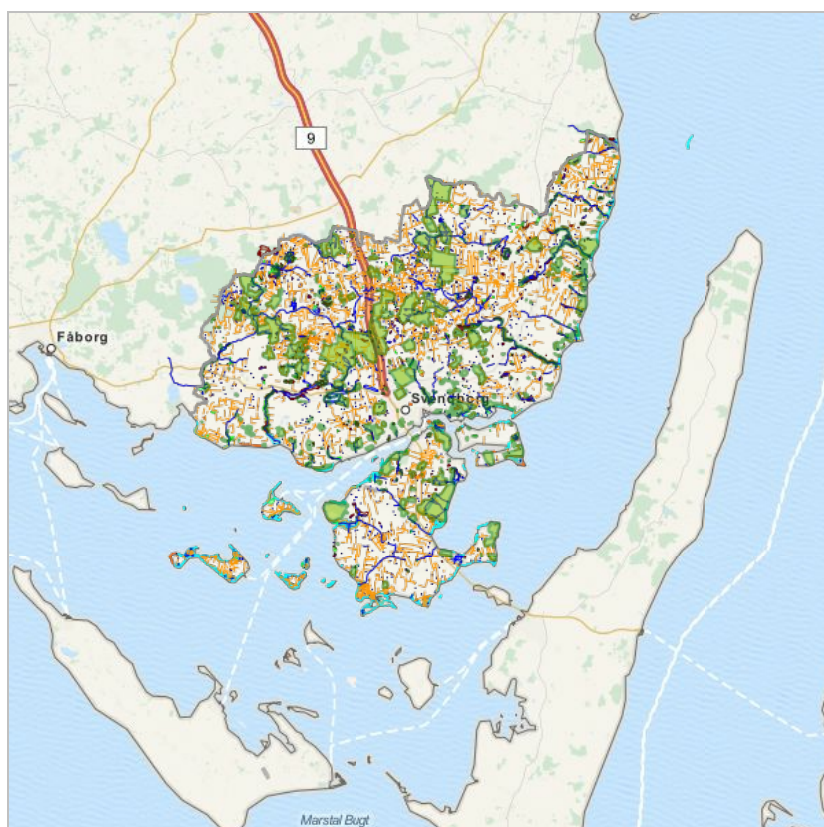
Beskyttede naturtyper, beskyttede sten- og jorddiger og potentiel ammoniak følsom skov fremgår af kortet.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift

- Eng
- Overdrev
- Strandeng
- Sø
- Mose
- Beskyttede sten og jorddiger
- Beskyttede vandløb
- Potentiel ammoniakfølsom skov

Kortlægningen af beskyttede naturtyper og jorddiger er vejledende

I praksis betyder vejledende, at der kan findes både naturområder og jorddiger, som ikke er på kortet, men som alligevel er beskyttede i medfør af lovgivningen. Omvendt kan naturområder og jorddiger været taget med i registreringen, selvom de ikke er beskyttede, f.eks. fordi driftshistorien ikke har været kendt. Det er kommunen, som ud fra en række fastlagte kriterier afgør, om et område er omfattet. Den vejledende registrering af beskyttede naturtyper bliver løbende ajourført og kan også ses på Miljøportalen, www.miljoportal.dk.

Alle stendiger er omfattet af beskyttelse, uanset om de er med på kortet eller ej.

Vandløbene er udpeget, så alle vandløbene på kortet - og kun dem - er omfattet af beskyttelsen.

Kort over potentiel ammoniakfølsom skov.

Kortet er udarbejdet af Miljøstyrelsen. Kortet er vejledende og kan således vise skove, der reelt ikke er ammoniakfølsomme, ligesom der i særlige tilfælde kan være arealer, der ikke er vist, men som reelt er potentielt ammoniakfølsomme.

Ændring af tilstanden i beskyttede naturtyper og diger samt i ammoniakfølsomme skove

- Ændring af tilstanden i åbne vandløb, søer, moser, heder, ferske enge, overdrev og strandenge, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 samt i sten- og jorddiger, som er omfattet af Museumslovens § 29 a, må som udgangspunkt ikke finde sted.
- Ændring kan dog ske, såfremt væsentlige samfundsinteresser taler herfor og forudsat, at ændringen alene medfører en ubetydelig forringelse af de aktuelle naturmæssige værdier, eller mulighederne for at realisere de i kommuneplanen indeholdte naturkvalitetsmål (jf. afsnit om naturkvalitetsmål) samt mål fastsat i Fyns Amts Regionplan 2005-/de statslige vand- og Natura 2000-planer samt de

Ændring til Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret.

Naturdata er opdateret, og der er medtaget præciseringer omkring beskyttede diger. I konsekvens af ny lovgivning på husdyrområdet er medtaget målsætning, strategi og retningslinje for ammoniak følsom skov, mens strategi vedrørende godkendelse af husdyrbrug er taget ud.

kommunale vand- og Natura 2000-handleplaner.

- Hvis der helt undtagelsesvist - fordi andre væsentlige samfundsmæssige hensyn gør det nødvendigt - tillades byggeri eller arealanvendelse, der forringer et naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer (erstatningsbiotop), så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted uden for selve naturområdet, hvis det påvirker naturområdet negativt.
- Ændring kan endvidere ske i tilfælde, hvor kommunen vurderer, at den påtænkte ændring har en positiv effekt for realiseringen af kvalitetsmålene for den aktuelle lokalitet. En tilladelse skal i givet fald ledsages af vilkår, som sikrer muligheden for den biologiske forbedring, der begrundes tilladelsen.
- I ammoniak følsomme skove kan der så vidt muligt ikke tillades næringsbelastninger, der forringer skovenes naturkvalitet.

Indvinding af grundvand og hensyn til natur

- Tilladelse til vandindvinding (fra grundvand eller overfladevand) bør undgås, hvor det kan medføre væsentlige naturforringelser for de højest målsatte naturområder (A, B eller C - [se kort i afsnit om Naturkvalitetsplan](#)) samt for søer, vandhuller, vandløb og kilder med særlige biologiske interesser, eller i øvrigt kan påvirke arealer med særlige naturbeskyttelsesinteresser.
- Tilladelse til nødvendige nye vandindvindinger, som vil påvirke værdifulde naturområder, og hvor alternativer ikke kan findes, bør forudsætte, at der er tale om højt prioriterede formål (drikkevandsformål), samt at der gennemføres kompenserende foranstaltninger i forhold til de naturværdier, der påvirkes heraf.

International naturbeskyttelse

EU har vedtaget direktiver om beskyttelse af natur- og vandmiljøet. På naturområdet er vedtaget Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet.

Som opfølgning på EU-direktiverne har staten udpeget en række habitatområder og fuglebeskyttelsesområder, hvor der skal tages særlige hensyn til bestemte naturtyper og arter (udpegningsgrundlaget). Disse internationale naturbeskyttelsesområder kaldes tilsammen Natura 2000-områder.

Der er seks Natura 2000-områder, som ligger helt eller delvist i Svendborg Kommune. De seks områder omfatter 1.880 ha af landarealet. Hertil kommer store havområder i Det Sydøstlige Øhav, ved Thurø Rev og Vresen/Storebælt.

Inden for Natura 2000-områderne gælder særlige regler. Der må ikke planlægges for eller gives tilladelser, godkendelser mv. til aktiviteter, anlæg mv., som kan forringe forholdene for de naturtyper og arter, der danner grundlag for udpegningen af Natura 2000-områderne, eller som kan påvirke en række særlige arter (bilag IV-arter), der er strengt beskyttede både inden for og uden for Natura 2000-områderne. De særlige regler skal fremgå af kommuneplanen og beskrives i dette afsnit.

EU-landene skal endvidere virke aktivt for at sikre og genoprette en god naturtilstand (gunstig bevaringsstatus) inden for de udpegede områder og sikre robuste bestande af de særlige arter.

Som led heri har staten vedtaget Natura 2000-planer for hvert Natura 2000-område. De statslige planer indeholder målsætninger for Natura 2000-områderne samt indsatsprogram og retningslinjer for indsatsen i første planperiode, der løber til udgangen af 2015. Kommunerne har efterfølgende vedtaget Natura 2000-handleplaner for private landarealer, der ikke er skovbevoksede områder med fredsskovpligt, med konkrete tiltag til at sikre, at de opstillede mål i statens planer nås. Naturstyrelsen har vedtaget Natura 2000-skovhandleplaner for de skovbevoksede fredsskovpligtige arealer. Statens Natura 2000-planer og de efterfølgende Natura 2000-/skovhandleplaner er bindende for den øvrige kommunale planlægning. Læs mere om [statens Natura 2000-planer](#) og de [kommunale Natura 2000-handleplaner](#).

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009.

Afsnittet er opdateret i forhold til statens Natura 2000-planer og kommunens handleplaner.

Kortgrundlaget er statslige udpegninger. Her i er habitatområdet i Storebælt udvidet. Retningslinjerne er videreført.

Mål

Det er Byrådets mål, at

- kommunens vilde plante- og dyreliv og naturtyper skal beskyttes, bevares, plejes og forbedres, og tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses.
- sikre et rent vandmiljø for de kommende generationer.
- sikre opfyldelse af målene for de internationale naturbeskyttelsesområder og arter.
- ammoniak følsomme skove bevares som næringsfattige miljøer med deres variation af næringsfølsomme arter.
- der skabes et sammenhængende naturnetværk af naturområder og økologiske forbindelser.
- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangsmuligheder til forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- formidling af naturen skal styrkes.

Målene er enslydende for følgende fem naturafsnit: [Beskyttede naturtyper og diger](#), International naturbeskyttelse, [Naturnetværk](#), [Naturkvalitetsplan](#) samt [Naturforvaltning](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009.

Afsnittet er opdateret i forhold til statens Natura 2000-planer og kommunens handleplaner.

Kortgrundlaget er statslige udpegninger. Her i er habitatområdet i Storebælt udvidet. Retningslinjerne er videreført.

Baggrund

Statslige interesser

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er Statens interesse at sikre og genoprette gunstig naturtilstand (bevaringsstatus) i de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder), og at sikre beskyttelsen af de plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU (Habitatdirektivets bilag IV-arter).

Natura 2000-områder er en samlet betegnelse for fuglebeskyttelsesområder og habitatområder. Natura 2000-områderne er udpeget over hele EU og indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Staten har i Danmark udpeget 246 Natura 2000-områder, der samlet set omfatter 8,4 % af landets areal. Hertil kommer arealer på havet.

Natura 2000-områderne og de danske Bilag IV-arter fremgår af Habitatbekendtgørelsen ([bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007](#) samt [bekendtgørelse om ændring nr. 1079 af 25/11/2011](#)).

Natura 2000-områder og bilag IV-arter i Svendborg Kommune

Der er seks Natura 2000-områder, som ligger helt eller delvist i Svendborg Kommune med et samlet landareal på 1.880 ha. Det svarer til 4,5 % af kommunens landareal. Her til kommer store havområder i Det Sydfynske Øhav, ved Thurø Rev og Vresen/Storebælt. Områderne kan ses på [kortet i tilknytning til retningslinjerne](#).

Natura 2000-områderne rummer tilsammen 571 ha beskyttede naturtyper (§3) eller 32 % af kommunens samlede areal af beskyttede naturtyper.

Natura 2000-områder i Svendborg Kommune

- Centrale Storebælt og Vresen (Habitatområde H100 og EF-fuglebeskyttelsesområde 73)
- Søer ved Tårup og Klintholm (Habitatområde H102)
- Skov og søer syd for Brahetrolleborg (Habitatområde H104 og EF-fuglebeskyttelsesområde 74).
- Sydfynske Øhav (Habitatområde H111 og EF-fuglebeskyttelsesområde 71 og 72)
- Rødme Svinehaver (Habitatområde 241)
- Thurø Rev (Habitatområde 242)

Udpegningsgrundlaget for de seks habitatområder og fire fuglebeskyttelsesområder i Svendborg Kommune kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Habitatdirektivets bilag IV-arter i Svendborg Kommune

I Svendborg Kommune er registreret følgende bilag IV-dyrearter: hasselmus, marsvin, markfirben, stor vandsalamander, klokkefrø, spidssnudet frø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og formentlig vandflagermus, sydflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, trolldflagermus samt dværgflagermus. Der er ikke registreret bilag IV-plantearter i Svendborg Kommune.

Særlige regler for Natura 2000-områder og Bilag IV-arter

Habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007) fastsætter bindende forskrifter til myndighederne om planlægning og administration af planer og projekter (f.eks. byggeri, anlæg og aktiviteter), der berører internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Bekendtgørelsen indeholder også regler om beskyttelse af bilag IV-dyrearternes yngle- og rastesteder og bilag IV-plantearterne. Disse er beskyttede både inden for og uden for habitatområderne. Habitatbekendtgørelsen omhandler myndighedernes planlægning og administration. Beskyttelsen skal medtages i kommuneplanens retningslinjer.

Naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at forstyrre bilag IV-arter og

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådens referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009.

Afsnittet er opdateret i forhold til statens Natura 2000-planer og kommunens handleplaner.

Kortgrundlaget er statslige udpegninger. Her i er habitatområdet i Storebælt udvidet. Retningslinjerne er videreført.

at beskadige/ødelægge deres yngle- og rasteområder. Denne beskyttelse gælder således i alle situationer og dermed også i forbindelse med aktiviteter, der ikke kræver tilladelser, dispensation mv.

Kommunerne er i medfør af naturbeskyttelsesloven givet en række pligter og muligheder omkring at virke aktivt for bevaring og genopretning af naturtyper og arter omfattet af EU's naturbeskyttelsesdirektiver.

Ejere og brugere skal anmelde en række aktivitetsændringer inden for Natura 2000-områderne til kommunerne, inden de sættes i gang. Kommunerne skal gribe ind over for ændringer, der kan skade muligheden for at nå målet for området.

Kommunerne skal sikre, at de [kommunale Natura 2000-handleplaner gennemføres](#). En stor del af indsatsen forventes dog udmøntet ved, at lodsejerne søger om tilskud til den drift eller de foranstaltninger, som er nødvendige for at opfylde bevaringsmålene for områderne. Kommunerne skal om nødvendigt pålægge ejeren af en ejendom en given drift m.m. mod økonomisk kompensation.

EU-direktiver og Ramsarkonventionen

Habitatdirektivet

Habitatdirektivets formål er at beskytte arter og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU. Beskyttelsen i direktivet består i hovedtræk af en områdebeskyttelse af naturtyper og levesteder for bestemte arter (udpegede habitatområder) og af en særlig artsbeskyttelse, der gælder for bestemte arter. De arter, der er omfattet af artsbeskyttelsen, fremgår af direktivets bilag IV - de såkaldte bilag IV-arter. Beskyttelsen af bilag IV-arterne gælder overalt.

I habitatområderne skal landene endvidere virke aktivt for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de forskellige arter og naturtyper, som området er udpeget for.

Fuglebeskyttelsesdirektivet

Fuglebeskyttelsesdirektivet har bl.a. til formål at beskytte levestederne for fuglearter, som er sjældne, truede eller følsomme over for ændringer af levesteder i EU. Det gælder både for områder, hvor disse fugle yngler, og for områder, som fuglene regelmæssigt gæster for at fælde fjer, raste under trækket eller overvintre. Hvert enkelt fuglebeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte bestemte fuglearter.

Ramsarkonventionen

Danmark har endvidere tiltrådt Ramsarkonventionen om beskyttelse af vandområder af international betydning, især som levesteder for vandfugle. Ramsarområderne i Danmark ligger alle inden for fuglebeskyttelsesområderne. Ramsarkonventionen forpligter til at fremme beskyttelsen af de udpegede områder.

Strategi og indsats

Habitatbekendtgørelsens bestemmelser fremgår af [retningslinjerne](#).

Svendborg Kommune er til stadighed opmærksom på den særlige forpligtigelse, der ligger inden for Natura 2000-områderne med hensyn til at sikre den drift eller de foranstaltninger, som er nødvendige for at opfylde bevaringsmålene for områderne.

Tilskud til forbedringer

Udpegningen af Natura 2000-områderne stiller på den ene side nogle ekstra krav til beskyttelse, men åbner også mulighed for både national og international medfinansiering af naturgenopretningsprojekter og plejetiltag mv.

Svendborg Kommune vil søge at udnytte disse finansieringsmuligheder bedst muligt for at kunne opfylde målsætningen for områderne og arterne.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009.

Afsnittet er opdateret i forhold til statens Natura 2000-planer og kommunens handleplaner.

Kortgrundlaget er statslige udpegninger. Her i er habitatområdet i Storebælt udvidet. Retningslinjerne er videreført.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne er fastsat i medfør af Planlovens § 11 a.

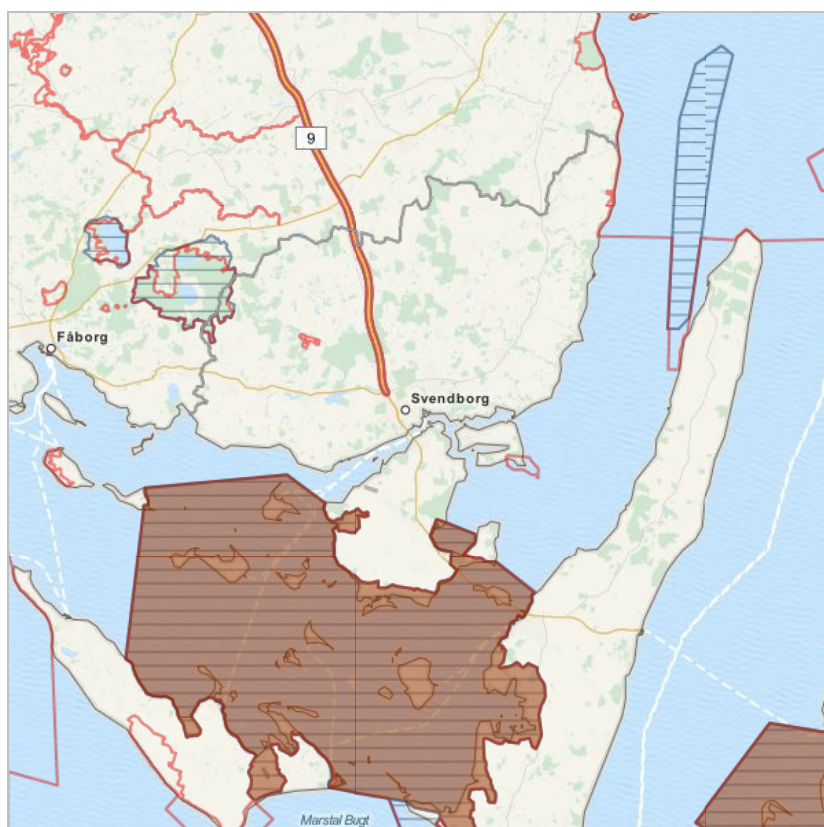
De internationale naturbeskyttelsesområder i Svendborg Kommune er vist på kortet. EF-fuglebeskyttelsesområde og habitatområder udgør tilsammen Natura 2000-områder.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift

EF fuglebeskyttelse

Habitat områder

Ramsarområder

Ændring til Kommuneplan 2009.

Afsnittet er opdateret i forhold til statens Natura 2000-planer og kommunens handleplaner.

Kortgrundlaget er statslige udpegninger. Her i er habitatområdet i Storebælt udvidet. Retningslinjerne er videreført.

Beskyttelse af Natura 2000-områder

- Inden for Natura 2000-områderne må der ikke:
 - Udlægges nye arealer til byzone eller sommerhusområder.
 - Planlægges nye større veje eller sideanlæg i form af servicestationer, materialepladser og lignende.
 - Planlægges nye eller væsentlige udvidelser af andre trafikanlæg og tekniske anlæg og lignende, f.eks. lufthavne, flyvepladser, jernbaner, havne, opfyldninger på søterritoriet, luftledningsanlæg, vindmølleklynger og -parker, lossepladser og anlæg for deponering.
 - Udlægges nye områder til råstofindvinding på land.
- Den statslige planmyndighed kan i helt særlige tilfælde tillade fravigelse.
- Planforslag og projekter (f.eks. byggeri, anlæg og aktiviteter), som enten i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, skal konsekvensvurderes. Dette gælder både for planer og projekter inden for og uden for de udpegede Natura 2000-områder.
- Der kan ikke vedtages planer eller meddeles tilladelser, dispensationer og godkendelser efter plan- og miljølovgivningen til projekter, med mindre det kan afvises, at de vil skade Natura 2000-området væsentligt under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. I helt særlige tilfælde kan beskyttelsen fraviges.

Beskyttelse af bilag IV-arter

- Der kan ikke vedtages planer eller meddeles tilladelser, dispensationer og godkendelser efter plan- og miljølovgivningen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-dyrarter, eller hvis det ansøgte kan ødelægge bilag IV-plantearter i alle livsstadier. Dette gælder både inden for og uden for Natura 2000-områderne.

For Ramsarområder

- For Ramsarområder gælder, at tilladelser, dispensationer eller godkendelser skal administreres så myndighederne fremmer beskyttelsen af områderne.

Naturfremmende aktiviteter

- Uanset ovennævnte kan der planlægges for og tillades foranstaltninger, der vil medføre forbedringer af naturforholdene i områderne i overensstemmelse med bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område.

Offentliggørelse af vurdering

Ved tilladelser, dispensationer eller godkendelser, der vil kunne påvirke et Natura 2000-område eller bilag IV-arters levesteder væsentligt, skal vurderingen af påvirkningen altid fremgå af afgørelsen.

Naturnetværk

De fleste naturarealer i Svendborg Kommune er små og ligger spredt og kan med den nuværende struktur ikke opretholde den biologiske mangfoldighed.

For at sikre naturværdierne for fremtiden er det nødvendigt at binde de eksisterende naturarealer sammen i et naturnetværk. Kommuneplanen udpeger derfor arealer, der vil egne sig som nye naturområder og som nye økologiske forbindelser (spredningskorridorer) og et samlet naturnetværk.

En udbygning af naturnetværket vil også skabe bedre muligheder for længere og mere sammenhængende rekreative stiforløb.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er videreføret. Naturnetværket blev udbygget i Kommuneplan 2009.

Et mindre areal er dog taget ud af udpegningen i konsekvens af planlægningen for fælles biogasanlæg. Retningslinjerne er videreført.

Mål

Det er Byrådets mål, at

- kommunens vilde plante- og dyreliv og naturtyper skal beskyttes, bevares, plejes og forbedres, og tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses.
- sikre et rent vandmiljø for de kommende generationer.
- sikre opfyldelse af målene for de internationale naturbeskyttelsesområder og arter.
- ammoniak følsomme skove bevares som næringsfattige miljøer med deres variation af næringsfølsomme arter.
- der skabes et sammenhængende naturnetværk af naturområder og økologiske forbindelser.
- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangsmuligheder til forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- formidling af naturen skal styrkes.

Målene er enslydende for følgende fem naturafsnit: [Beskyttede naturtyper og diger](#), [International naturbeskyttelse](#), Naturnetværk, [Naturkvalitetsplan](#) samt [Naturforvaltning](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er videreført. Naturnetværket blev udbygget i Kommuneplan 2009.

Et mindre areal er dog taget ud af udpegningen i konsekvens af planlægningen for fælles biogasanlæg. Retningslinjerne er videreført.

Baggrund

Statslige interesser og krav

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er Statens mål, at naturen og den biologiske mangfoldighed beskyttes ved at bevare og sikre økosystemer, at der skabes mere plads og større sammenhæng mellem naturområder af international, regional og lokal betydning, og at de økologiske forbindelser mellem naturområderne bliver udbygget og suppleret ud fra økologiske kvalitetsmål.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for varetagelsen og etablering af økologiske forbindelser, herunder for mulige nye (potentielle) naturområder og mulige nye økologiske forbindelser. Områderne skal sammen med eksisterende naturområder udgøre et naturnetværk.

Det skal sikres, at det samlede naturnetværk beskyttes mod indgreb i form af byvækst, veje, andre tekniske anlæg mv., der kan forringe den biologiske mangfoldighed og spredningsmulighederne for de vilde planter og dyr.

Større sammenhængende naturområder øger naturens variation og robusthed

Større sammenhængende naturområder rummer, alt andet lige, flere arter og større bestande af planter og dyr end flere mindre naturområder med samme areal. De giver bedre muligheder for etablering og spredning af store græssende dyrearter som f.eks. hjorte, og muligheder for at store pladskrævende arter som ørne og storke etablerer sig. Der gives også bedre plads til naturens frie dynamik som f.eks. vandløb, der slynger sig frit, og at økologiske processer kan fungere ureguleret og dermed give plads til en stor variation af levesteder og arter og udviklingsstadier i naturtyperne.

De mindre områder påvirkes i større grad negativt fra naboarealerne, og små isolerede bestande er sårbare over for udslettelse og genetisk svækkelse.

Større sammenhængende naturområder øger således naturens variation og robusthed, hvilket også er vigtigt i en tid med store påvirkninger og forandringer, herunder klimatiske.

Og etablering af større sammenhængende naturområder vil samtidig ofte være til fordel for de landskabelige og kulturhistoriske interesser, ligesom de vil give gode rammer og naturoplevelser af høj kvalitet for friluftslivet og turisme.

Potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser

Staten opfordrer kommunerne til at udpege mulige nye (potentielle) naturområder og mulige nye økologiske forbindelser. Det anbefales at tage udgangspunkt i områder, hvor der i forvejen findes natur af høj kvalitet med sjældne arter.

De mulige nye naturområder skal have et betydeligt potentiale for at udvikle sig til værdifuld natur. Det tidligere Miljøcenter Odense under den tidligere By- og Landskabsstyrelse - nu Naturstyrelsen - har fået udarbejdet en analyse af arealernes potentiale for etablering af ny værdifuld natur. Kortlægningen er baseret på eksisterende værdifuld natur samt forskellige jordbundsforhold som forekomst af sandjord, terrænhældning og grundvandsforhold, der alle forudsættes at have betydning for udvikling af forskellige naturtyper.

Permanente naturaftaler/vådområder

I Svendborg Kommune er der gennemført fire vådområdeprojekter som led i realisering af Vandmiljøplan II (Sortemoen, arealer langs Hunstrup Å, Karlsmosen og ved Valdemars Slot), og der er indgået andre permanente aftaler om vådområde, naturudvikling eller paddevandhuller på fire private arealer.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er videreført. Naturnetværket blev udbygget i Kommuneplan 2009.

Et mindre areal er dog taget ud af udpegningen i konsekvens af planlægningen for fælles biogasanlæg. Retningslinjerne er videreført.

Strategi og indsats

Naturnetværk nødvendigt

Da naturområderne i Svendborg Kommune typisk er meget små og spredte, finder Byrådet, at det er vigtigt at sikre større naturområder og skabe et sammenhængende netværk af naturområder.

Byrådet vil arbejde for at skabe et naturnetværk, der tilgodeser naturen i hele kommunen, og som understøtter befolkningens rekreative udfoldelsesmuligheder.

Naturnetværket vil spille en central rolle, når kommunen skal finde arealer til flere skove, naturområder og vådområder for at udmønte [de statslige vand- og Natura 2000-planer](#).

Beskyttelse af naturnetværket

Byrådet ønsker, at ubrudte natursammenhænge i naturnetværket bevares og i videst muligt omfang forbedres. Byrådet finder derfor, at naturnetværket som helhed bør holdes fri for byvækst samt bebyggelse og anlæg i øvrigt, som kan føre til forringelser i forhold til dette.

Dette gælder ikke mindst for kunstigt afvandede lavbundsarealer som f.eks. tidligere moser, enge, lavvandede søer og fjorde, såfremt de ikke allerede indeholder bebyggelse og anlæg, der umuliggør naturgenopretning. Eventuelle anlæg på sådanne lavbundsarealer bør udformes under hensyn til mulighederne for i fremtiden at kunne hæve vandstanden på arealerne. [Se mere herom i afsnit om lavbundsarealer og vådområder](#).

De steder, hvor dyrkning bryder natursammenhænge, finder Byrådet, at arealer i omdrift skal søges ekstensiveret, eller der skal skabes naturområder, der ligger som trædesten i landskabet, og som kan sikre den nødvendige spredning af de vilde dyr og planter. Etablering af læhegn med hjemmehørende arter vil for nogle dyregrupper være gavnlige.

De steder, hvor spærringer i form af veje, jernbaner eller lignende bryder natursammenhænge, ønsker Byrådet på sigt at skabe forbedret faunapassage.

Udpegning af naturnetværket

Kommuneplanens naturnetværk tager udgangspunkt i regionplanens særlige biologiske interesseområder. Udpegningen er justeret ud fra kommunens ny viden om naturområderne og levesteder for bilag VI-arter og andre sjældne arter. Mindre naturområder er medtaget, og kommuneplanens naturnetværk er dermed blevet mere "finmasket".

I regionplanen er der ikke skelnet mellem mulig ny natur og mulige nye økologiske forbindelser (spredningskorridorer). De indgår samlet i de særlige biologiske interesseområder. Dette er videreført, ligesom naturnetværket er udlagt som forholdsvis brede bånd i kommunens hovedstruktur.

I naturnetværket indgår:

1. Alle Natura 2000-områder.
2. Kommunens vigtigste § 3-naturområder i øvrigt. Dvs. større sammenhængende naturområder og områder, hvor der i dag er en stor tæthed af højt målsatte naturområder.
3. Større skove.
4. Genoprettede varige natur- og vådområder.
5. De større fredede områder.
6. Mulige nye værdifulde naturområder, herunder lavbundsarealer og økologiske forbindelser.

Større skove

En stor del af det sydfynske skovbånd indgår i naturnetværket samt områder, der kan forbinde skovene. Mange af skovene er meget varierede og artsrige, og er levested for en række sjældne plante- og dyrearter, bl.a. flere arter på habitatdirektivets bilag IV: hasselmus, springfrø, stor vandsalamander og flere flagermusearter.

De mange skove, der løber som et grønt U-formet bånd gennem kommunen, er en del af de udbredte skovområder, der til langt op i 1600-tallet dækkede store dele af Fyn fra Vissenbjerg-Glamsbjerg over Svanninge Bakker og Brahetrolleborg til Hvidkildeskovene,

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er videreført. Naturnetværket blev udbygget i Kommuneplan 2009.

Et mindre areal er dog taget ud af udpegningen i konsekvens af planlægningen for fælles biogasanlæg. Retningslinjerne er videreført.

Brændeskov, Gudbjerg Skov, Brænderup Vænge og skovene ved Glorup.

De vidtstrakte skovområder lå ikke øde og ubrugte hen, men blev, ud over at levere tømmer, gærdsel og brænde, brugt til bl.a. kreatur- og hestegræsning og oldensvinsproduktion, indtil det blev forbudt ved skovforordningen i 1805. Den ekstensive skovdrift sammenholdt med det oftest kuperede og ind imellem ganske sumpede landskab, skabte en mosaik af skove, moser og udyrkede lysninger, som igen dannede basis for et meget artsrigt dyre- og planteliv.

Mulige nye naturområder

De mulige nye værdifulde naturområder er områder med gode muligheder for gennem aktiv indsats at udvikle sig til betydende og/eller sammenhængende naturområder. Ved udpegningen er der taget udgangspunkt i Statens kortlægning af områder med stort potentiale for udvikling af værdifuld natur. Det drejer sig først og fremmest om arealer i tilknytning til de mest værdifulde naturområder, arealer hvor der tidligere har været værdifuld natur og marginale jorder som f.eks. vandlidende arealer og skråninger.

Lavbundsarealer

Lavbundsarealer, der i dag er kunstigt afvandet eller drænet, udgør et vigtigt potentiale for udvikling af områder med stor naturværdi ved genskabelse af det naturlige vandstands niveau og vandstrømme.

Nogle lavbundsarealer vil kunne omsætte/tilbageholde store mængder næringsstoffer fra drænvand og/eller vandløbsvand og vil således kunne være med til at forbedre vandmiljøet i søer og kystvande. Disse områder er udpeget som potentielle vådområder. [Se særskilt afsnit om lavbundsarealer og vådområder](#). Da det primære sigte med de potentielle vådområder er at fjerne kvælstof, indgår ikke alle de potentielle vådområder i naturnetværket.

Økologiske forbindelser

Som økologiske forbindelser er medtaget områder, der kan tjene som gode spredningsveje mellem de vigtigste naturområder for det vilde dyre- og planteliv f.eks. ådalene og områder langs kysten. Der er også taget hensyn til enkelte arter som f.eks. hasselmusen og sjældne padder.

Bynære naturområder

Der er også medtaget mulige nye naturområder i nærheden af byerne. Af større områder kan nævnes Tankefuld og områder i det nordlige Svendborg, Syltemade Ådal ved Vester Skerninge, Åmosen ved Ollerup, arealer ved Vindeby og Troense, Vejstrup Ådal mellem Skårup og Vejstrup, Hammesbro bæk ved Oure, arealer ved Lundeborg, arealer omkring Stokkebækken ved Hesselager, Gudme og Gudbjerg, arealer mellem Stenstrup og Snarup bakker, arealer mellem Kirkeby og skovene nord for Hvidkilde samt arealer omkring Hundstrup.

Retningslinjer

Lovgrundlag

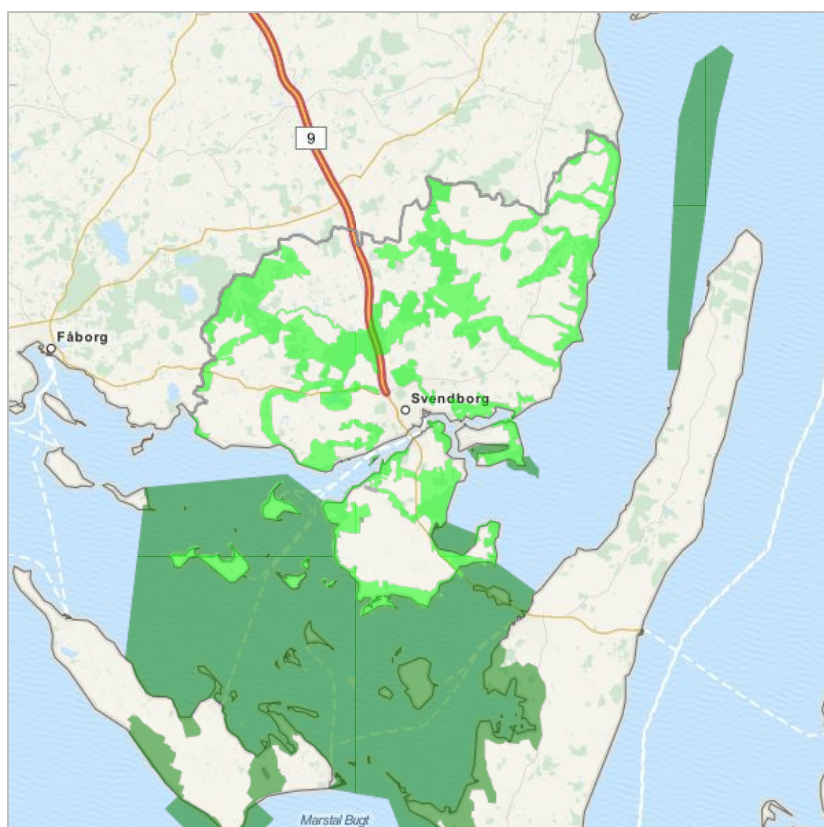
Retningslinjer for varetagelse af naturbeskyttelsesinteresserne er fastsat i medfør af Planlovens § 11 a.

Naturnetværket fremgår af kortet.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

- Særlige biologiske interesseområder
- EF-habitatområder

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er videreført. Naturnetværket blev udbygget i Kommuneplan 2009.

Et mindre areal er dog taget ud af udpegningen i konsekvens af planlægningen for fælles biogasanlæg. Retningslinjerne er videreført.

Beskyttelse af naturnetværk (særlig biologisk interesseområde)

- Inden for det udpegede naturnetværk kan der alene ske bebyggelse eller etableres anlæg i ganske ubetydeligt omfang og kun såfremt beskyttelses- og naturforbedringsinteresser ikke herved tilsidesættes, herunder at spredningsmulighederne for det vilde plante- og dyreliv ikke forringes.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af gældende kommuneplan kan dog realiseres.
- Såfremt der af væsentlige samfundsmæssige interesser anlægges nye veje og jernbaner, der skærer igennem naturnetværket, og som væsentligt forringer spredningsmuligheder for vilde dyr, skal der indrettes faunapassager, så spredningsmuligheder for dyrelivet opretholdes.

Bebyggelse og anlæg uden for naturnetværket

- Uden for naturnetværket kan bebyggelse og etablering af anlæg finde sted, såfremt naturkvalitetsmålene samt hensynet til søer, vandhuller og kilder med særlige biologiske interesser ikke herved tilsidesættes.

Naturkvalitetsplan

Ikke alle naturområder rummer lige store værdier eller potentialer for naturudvikling.

Kommuneplanen indeholder en naturkvalitetsplan, som beskriver målet for de enkelte naturområders naturkvalitet. Planen omfatter alle naturtyper, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 med undtagelse af vandløb og søer.

Kvalitetsmål for søer, vandløb og kystvande er fastlagt i [de statslige vandplaner](#).

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Naturkvalitetsplanen er et vigtigt redskab for administration af lovgivningen og for prioritering af kommunens aktive indsats med naturpleje og naturgenopretning.

For Natura 2000-områderne skal statens Natura 2000-planer og de kommunale Natura 2000-handleplaner endvidere efterleves. De statslige Natura 2000-planer kan ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#) og de kommunale handleplaner kan ses på [kommunens hjemmeside](#).

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Naturkvalitetsplanen er videreført. Revision af naturkvalitetsplanen er udskudt til næste revision af kommuneplanen, hvor Svendborg Kommune forventer at have nye data.

Data er opdateret og teksten er justeret i forhold til vand- og Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven.

Mål

Det er Byrådets mål, at:

- kommunens vilde plante- og dyreliv og naturtyper skal beskyttes, bevares, plejes og forbedres, og tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses.
- sikre et rent vandmiljø for de kommende generationer.
- sikre opfyldelse af målene for de internationale naturbeskyttelsesområder og arter.
- ammoniak følsomme skove bevares som næringsfattige miljøer med deres variation af næringsfølsomme arter.
- der skabes et sammenhængende naturnetværk af naturområder og økologiske forbindelser.
- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangsmuligheder til forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- formidling af naturen skal styrkes.

Målene er enslydende for følgende fem naturafsnit: [Beskyttede naturtyper og diger](#), [International naturbeskyttelse](#), [Naturnetværk](#), Naturkvalitetsplan samt [Naturforvaltning](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Naturkvalitetsplanen er videreført. Revision af naturkvalitetsplanen er udskudt til næste revision af kommuneplanen, hvor Svendborg Kommune forventer at have nye data.

Data er opdateret og teksten er justeret i forhold til vand- og Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven.

Baggrund

Statslige interesser

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er statens mål at integrere naturbeskyttelsen i andre planer og aktiviteter på baggrund af klare naturmål.

Kommunernes naturkvalitetsplanlægning skal danne grundlag for en prioritering af den konkrete naturforvaltningsindsats ved fastlæggelse af mål for den generelle naturbeskyttelse. Den skal spille tæt sammen med Natura 2000-planer og vandplaner efter miljømålsloven.

Naturkvalitetsplan - en metode til prioritering

Naturkvalitetsplanlægning er en metode, der er udviklet til at målrette og prioritere naturforvaltningen på baggrund af områdernes naturkvalitet og -potentialer.

En naturkvalitetsplan indeholder en vurdering af den aktuelle naturværdi (værdisætning), en målsætning for de enkelte naturområders naturkvalitet samt principper for, hvordan kommunen forvalter naturbeskyttelsen.

Kommuneplan 2009 har videreført naturkvalitetsplanen fra Regionplan 2005.

Naturkvalitetsplanen omfatter moser, ferske enge, strandenge og overdrev, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturområderne er delt ind i fire målsætningskategorier: A, B, C, D, hvor A rummer de højest målsatte områder. Områdernes naturkvalitet er vurderet ud fra flere kriterier. Ud over det aktuelle naturindhold indgår områdets størrelse, struktur, kontinuitet, alder og historiske optegnelser samt en vurdering af potentialet for genopretning i og omkring de pågældende naturområder samt vurdering af områdets aktuelle og potentielle betydning for andre naturområder.

Kvalitetsmål for søer, vandløb og kystvande fremgår af de [statslige vandplaner](#).

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Naturkvalitetsplanen er videreført. Revision af naturkvalitetsplanen er udskudt til næste revision af kommuneplanen, hvor Svendborg Kommune forventer at have nye data.

Data er opdateret og teksten er justeret i forhold til vand- og Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven.

Strategi og indsats

Målsætning for naturarealer

Målsætningskategorierne A-D fremgår af nedenstående, som også viser hvilke parametre, der lægges vægt på ved bedømmelse af, om målsætningerne er opfyldt eller ej.

De enkelte naturområders målsætning fremgår af [kortet under retningslinjer](#). Det er primært de større naturområder, der er højt målsat, mens et stort antal mindre lokaliteter er lavere målsat. Strandengene er generelt højt målsat. De naturområder, der er registreret som omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 efter udarbejdelsen af Regionplan 2005-, er ikke målsat.

I naturkvalitetsplanen er ca. 34 % af naturarealerne i kommunen målsat til områder af international eller national betydning (A), ca. 30 % er områder af national eller regional betydning (B), ca. 12 % er områder af regional betydning (C), mens ca. 24 % er områder af regional eller lokal betydning (D).

Målsætningskategorier for moser, ferske enge, strandenge og overdrev i Svendborg Kommune

A-målsætning: Områder af international el. national betydning

Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for betydende bestande af naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter herunder for meget sjældne arter internationalt, nationalt eller regionalt set.

Miljøer/drift/påvirkning: Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og de derved skabte tilstande* med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier**. Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturlig succession eller ekstensiv drift*** betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier.

Indsats: Områderne har højeste prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder også forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.

B-målsætning: Områder af national eller regional betydning.

Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter, herunder sjældne arter i Danmark og på Fyn og øer.

Miljøer/drift/påvirkning: Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og de derved skabte tilstande* med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier**. Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturlig succession eller ekstensiv drift*** betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier.

Indsats: Områderne har meget høj prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.

C-målsætning: Områder af regional betydning.

Områderne skal være egnede som levested og spredningskorridor for naturtypernes karakteristiske og mere almindelige dyre- og plantearter.

Miljøer/drift/påvirkning: Mulighed for naturlige fysiske og kemiske processer på i hvert fald centrale dele af lokaliteten. Opretholdelse af ekstensiv drift på lysåbne lokaliteter uden brug af gødning og sprøjtning.

Indsats: Pleje, genopretning og udbygning søges gennemført, men normalt kun inden for rammerne af generelle tilskudsordninger hertil, eller såfremt det sker som led i større genopretningsprojekter inden for Natura 2000-netværket.

D-målsætning: Områder af regional eller lokal betydning.

Områderne skal være egnede som spredningskorridor i landskabet eller blot være levested for visse af naturtypernes almindelige dyre- og plantearter.

Miljøer/drift/påvirkning: Pleje/genopretning er normalt ikke prioriteret.

Indsats: Opretholdelse af ekstensiv drift på lysåbne lokaliteter uden brug af gødning

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Naturkvalitetsplanen er videreført. Revision af naturkvalitetsplanen er udskudt til næste revision af kommuneplanen, hvor Svendborg Kommune forventer at have nye data.

Data er opdateret og teksten er justeret i forhold til vand- og Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven.

og sprøjtning.

* Ved naturlige fysiske og kemiske processer menes bl.a. skabelse af en naturlig hydrologi og minimering af forureningspåvirkning fra gødningsstoffer og miljøfremmede stoffer.

** Visse steder forekommer truede naturtyper på gamle inddæmmede arealer, hvor genskabelse af helt naturlig hydrologi ikke er mulig.

*** Ved naturlig succession menes, at de biologiske processer foregår upåvirket. Ved ekstensiv drift forstås græsning/høslæt/stævning mv. uden brug af gødning/pesticider.

Ny naturkvalitetsplan ved næste revision af kommuneplanen

Svendborg Kommune vil i planperioden tilvejebringe de nødvendige data for en revision af naturkvalitetsplanen i næste kommuneplan.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne er fastsat i medfør af Planlovens § 11 a.

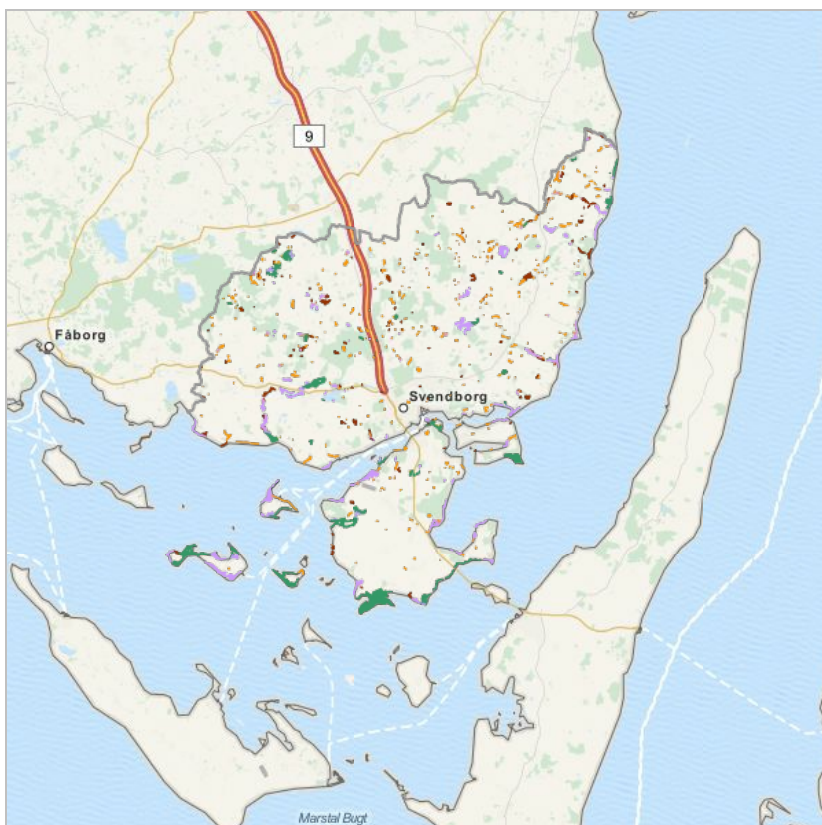
Naturkvalitetsmål for de enkelte naturområder fremgår af kortet, og [målsætningskategorierne er defineret under strategi og indsats](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift

- Naturområde af int. el. nat. betydning
- Naturområde af regional eller lokal betydning
- Naturområde af nat. el. regional betydning
- Naturområder af regional betydning

Sikring af naturkvalitetsmål

- Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan-, miljølovgivningen eller anden relevant lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der gennem fysisk ændring eller forurening kan påvirke naturområder i et omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.
- For Natura 2000-områder skal statens Natura 2000-planer og kommunens Natura 2000-handleplaner endvidere efterleves.
- Når statens vandplaner og de kommunale vandhandleplaner efter miljømåls loven træder i kraft skal bestemmelserne her i endvidere efterleves.

Ændring til Kommuneplan 2009

Naturkvalitetsplanen er videreført. Revision af naturkvalitetsplanen er udskudt til næste revision af kommuneplanen, hvor Svendborg Kommune forventer at have nye data.

Data er opdateret og teksten er justeret i forhold til vand- og Natura 2000-planlægningen efter miljømålsloven.

Naturforvaltning

Kommunernes opgaver inden for naturforvaltning omfatter naturpleje, naturgenopretning, naturovervågning, tilsyn med fredede arealer, fortidsminder og beskyttede naturområder, forbedring af offentlighedens adgangs- og opholdsmuligheder i naturen og formidling.

De beskyttede naturområder (moser, ferske enge, strandenge, overdrev og søer) udgør 4,3 % af arealet i Svendborg Kommune. Dette er lavt sammenlignet med resten af Fyn (6,2 %) og landet som helhed (9,3 %). Mange naturområder er små, og de ligger spredt. Svendborg Kommune rummer dog stadig meget værdifulde naturområder - især på strandengene i Øhavet, men også i moser og overdrev.

Der er seks Natura 2000-områder, som ligger helt eller delvist i Svendborg Kommune. I disse områder har kommunen et særligt ansvar for at sikre og forbedre naturen. Svendborg Kommune har i samarbejde med relevante nabokommuner og Naturstyrelsen vedtaget handleplaner for de fire Natura 2000-områder, hvor Svendborg Kommune har et ansvar: Søer ved Tårup og Klintholm, Søer og skove ved Braghetrolleborg, Sydfynske Øhav og Rødme Svinehaver. Handleplanerne, der blev offentliggjort den 7. december 2012, beskriver konkretet tiltag, som skal gennemføres inden for de enkelte Natura 2000-område inden udgangen af 2015. Læs mere om [statens Natura 2000-planer](#) og de [kommunale Natura 2000-handleplaner](#).

Svendborg Kommune ønsker også at bevare og udvikle naturen uden for Natura 2000-områderne, og at naturen skal bruges aktivt, der hvor det kan ske på et bæredygtigt grundlag i forhold til naturens sårbarhed og i forhold til de lokale beboere. Naturområderne udgør et væsentligt grundlag for befolkningens rekreative muligheder, bosætning og turisme. [De rekreative interesser i naturen og det åbne land i øvrigt beskrives i et særskilt afsnit.](#)

Svendborg Kommune har herudover værdifulde søer, vandløb og kystnære havområder. Indsatsen for at sikre god tilstand i søer, vandløb og havet varetages i statens vandplaner og den kommunale vandhandleplan.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer.

Hertil kommer skovene (14 % af arealet), der primært forvaltes af Staten.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planer samt kommunens handleplaner.

Retningslinjer for vandmiljøindsatser er i konsekvens heraf taget ud.

I strategien tænkes naturudvikling mere sammen med friluftsliv, sundhed og vækst samt aktivt medborgerskab. Data er opdateret. Der er ingen udpegninger.

Mål

Det er Byrådets mål, at

- kommunens vilde plante- og dyreliv og naturtyper skal beskyttes, bevares, plejes og forbedres, og tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses.
- sikre rent vandmiljø for de kommende generationer.
- sikre opfyldelse af målene for de internationale naturbeskyttelsesområder og arter.
- ammoniak følsomme skove bevares som næringsfattige miljøer med deres variation af næringsfølsomme arter.
- der skabes et sammenhængende naturnetværk af naturområder og økologiske forbindelser.
- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangsmuligheder til forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- formidling af naturen skal styrkes.

Målene er enslydende for følgende fem naturafsnit: [Beskyttede naturtyper og diger](#), [International naturbeskyttelse](#), [Naturnetværk](#), [Naturkvalitetsplan](#) samt Naturforvaltning.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planer samt kommunens handleplaner. Retningslinjer for vandmiljøindsatser er i konsekvens heraf taget ud.

I strategien tænkes naturudvikling mere sammen med friluftsliv, sundhed og vækst samt aktivt medborgerskab. Data er opdateret. Der er ingen udpegninger.

Baggrund

Statslige interesser og krav

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er et mål inden 2020 at sikre en høj biologisk mangfoldighed, at beskytte økosystemerne og at standse tabet af biodiversitet. Naturen og den biologiske mangfoldighed skal beskyttes ved at sikre økosystemer, så levesteder for hjemmehørende arter af planter og dyr bevares, forbedres og genskabes.

Tilbagegang i naturkvalitet

Siden 1992 har Danmarks enge, overdrev, søer, heder og moser været beskyttet af Naturbeskyttelsesloven. Det indebærer, at det er forbudt at ændre deres tilstand ved f.eks. at pløje eller tilplante en eng eller overdrev. Loven sikrer imidlertid ikke imod, at områderne af sig selv ændrer sig, sådan som det sker, når græsning eller høslæt ophører, og området gror til i buske og krat.

Der sker derfor stadig en forringelse i naturkvaliteten. En række plante- og dyrearter er gået mærkbart eller drastisk tilbage gennem de sidste årtier. Det er især planter og insekter knyttet til næringsfattige naturområder, fugle knyttet til ferske enge og strandenge og en række paddearter knyttet til strandenge og vandhuller.

Indsats nødvendig

For at sikre naturen og den biologiske mangfoldighed er det nødvendigt både at bevare og styrke de tilbageværende naturområder, at skabe større og nye naturområder og at binde de eksisterende naturområder sammen ved hjælp af økologiske forbindelser/spredningskorridorer og her i gennem skabe et naturnetværk.

Naturpleje af helt afgørende for mange arters overlevelse.

Enge og overdrev kræver pleje

Lysåbne naturtyper som overdrev, enge og nogle moser har gennem århundreder været afhængige af græssende husdyr og høslæt. I dag er antallet af græssende dyr lille, og de gamle driftsformer er ophørt mange steder. Det medfører, at områderne gror til i træer, buske og højt voksende urter. Tilgroning betyder, at de lavtvoksende, lyskrævende planter og det tilknyttede dyreliv forsvinder. Plante- og dyrelivet i de [lysåbne naturtyper](#) udgør en meget stor del af den danske mangfoldighed af arter. Naturpleje i disse naturområder er således helt afgørende for mange arters overlevelse.

Hidtidig og igangværende naturforvaltningsindsats i Svendborg Kommune

Svendborg Kommunes Natura 2000-handleplaner

Svendborg Kommune har handleplanansvar i fire Natura 2000-områder: Søer ved Tårup og Klintholm, Skove og søer syd for Brahetrolleborg, Sydfynske Øhav og Rødme Svinehaver. Svendborg Kommune har i samarbejde med Naturstyrelsen og nabokommuner udarbejdet en Natura 2000-handleplan for hver af disse områder. Kommunerne har ansvaret for kystnære områder og landarealer, der ikke er skovbevoksede fredsskovpligtige områder. Naturstyrelsen har ansvaret for skovbevoksede fredsskovpligtige arealer og egne arealer. Handleplanerne blev offentliggjort den 7. december 2012 og kan ses på [kommunens hjemmeside](#).

Indsatserne i Natura 2000-handleplanerne fastlægges med udgangspunkt i statens retningslinjer og forslag til anvendelse af virkemidler. Natura 2000-planlægningen er nærmere beskrevet under [Natur](#).

Frem til og med 2015 skal følgende indsatser gennemføres i Svendborg Kommune (skovbevoksede fredsskovpligtige arealer indgår ikke, da de hører under Naturstyrelsens ansvar):

- optimere pleje og drift på op til 115 ha af de udpegede naturtyper
- forbedre hydrologi på op til 70 ha våde naturtyper
- optimere drift af skovnaturtyper på op til 4 ha
- udvide arealerne med udpegede naturtyper med 9-14 ha
- etableres 6-10 vandhuller/overvintringssteder af hensyn til klokkefrø
- sikre to nye fuglelokaliteter (splitterne, rørvagtel)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planer samt kommunens handleplaner. Retningslinjer for vandmiljøindsatser er i konsekvens heraf taget ud.

I strategien tænkes naturudvikling mere sammen med friluftsliv, sundhed og vækst samt aktivt medborgerskab. Data er opdateret. Der er ingen udpegninger.

Med aftalen om Grøn Vækst følger, at plejen og drift af naturtyperne i stort omfang forventes udmøntet ved, at lodsejerne søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet. Kommunen skal sikre, at de øvrige indsatser gennemføres ved at søge at opnå frivillige aftaler med de berørte lodsejere om den ændrede drift og anvendelse.

Naturpleje på kommunens egne arealer

Kommunerne har ifølge naturbeskyttelsesloven pligt til at pleje egne beskyttede naturarealer (§3) samt egne sten- og jorddiger og fortidsminder. Svendborg Kommune ejer ca. 70 ha beskyttede naturarealer.

Svendborg Kommune udfører naturpleje ved afgræsning på de større områder: Skansen ved Vindebyøre, på Ørkild Voldsted, Bregninge Kirkebakke og på Lille Eng. Kommunen arbejder på at finde dyr til afgræsning af Galgebakken og Stenbukken, der indtil videre bliver plejet ved at vegetationen slås af. På de mindre arealer bliver vegetationen slået af.

Kommunen plejer fortidsminder ved slåning af vegetationen.

Naturpleje på privatejede arealer samt formidling

Kommunerne overtog ansvaret for naturforvaltningen fra amterne ved kommunalreformen pr. 1. januar 2007 og fik derved også ansvaret for naturindholdet på private arealer. Svendborg Kommune har siden gennemført en række natur- og vandløbsprojekter på private arealer:

- rydning og afgræsning af overdrev i Rødme Svinehaver/Egebjerg Bakker
- rydning og afgræsning af overdrev på Casanovabakkerne/Tåsinge samt offentlig adgang og formidling
- afgræsning af strandenge i Det Sydfynske Øhav
- afgræsning i Syltemade Ådal og ved Stokkebækken
- etableret fugletårn i Sortemosen og ved Monnet
- deltaget i projekt for bevarelse af Sløruglen på Fyn
- forbedring af vandhuller til klokkefrø ved Klintholm og Bøsøre
- undersøgt udbredelsen af bilag IV arter (hasselmus, markfirben, padder og flagermus) i dele af kommunen
- undersøgt udbredelsen af truede insekter i hele kommunen
- etablering af faunapassage i Tange Å og Elsehoved Landkanal
- vandløbsrestaurering i Hammesbro Bæk, Østerrenden og Skelbækken
- forundersøgelse til genopretning af Skovholm og Ravnebjerg moser
- etablering af vandhuller til grønbroget tudse og strandtudse på Skarø samt til klokkefrø på Hjortø
- oprensning af gadekær på Skarø og Drejød Mose for grønbroget tudse
- forbedring af levesteder for markfirben samt udsat ny bestand på Casanovabakkerne
- fredning ved Lundeblog samt plejeplan
- pleje af eng ved Egense med en af Fyns største bestande af Maj-gøgeurt

Her ud over har Svendborg Kommune arbejdet med at formidle naturen:

- informationstavler og foldere om Syltemade Ådal, Monnet, Sortemosen
- nye skilte ved fire fortidsminder (Præstens Skov, Ingers høj, Brudagerdyssen og Capeshøj)
- forbedrede adgangsforhold og formidling på Dongs Højbjerg
- guidede ture med et bredt fagligt indhold
- turguide med 12 turer "Ud i det blå" som opfølgning på tildeling af prisen som Året Friluftskommune 2012
- i forbindelse med kommunens fem Blå Flag Strande

Kofærgen "Yrsa"

Svendborg Kommune sikrer og forbedrer Øhavets værdifulde strandenge i et samarbejde med Naturstyrelsen og de øvrige kommuner omkring Øhavet. Som et led heri driver kommunerne kofærgen "Yrsa", der hvert år fragter kreaturer og får til de små øer og holme i Øhavet for at græsse på strandengene og overdrevene. Husdyrene sørger for, at naturarealet ikke gror til i høje græsser og urter. Dermed sikrer husdyrene egnede levesteder for strandengens vilde planter og dyr.

Strategi og indsats

Naturforvaltningsstrategi

Byrådet ønsker, at naturen skal bevares, udvikles og bruges aktivt. Det skal ske ved at pleje de eksisterende naturarealer og ved at skabe nye naturområder og sammenhænge mellem de eksisterende. Gennem en fortsat aktiv indsats er målet at øge det samlede naturareal og sikre den biologiske mangfoldighed. Vandløb, søer og kystvande bringes i en sund økologisk balance.

Byrådet ønsker, at sikre borgerne og turister gode muligheder for oplevelser af både rekreativ og naturmæssig art. [Se nærmere herom i afsnit om rekreative interesser.](#)

Natura 2000-områderne prioriteres højt

Byrådet vil prioritere en indsats for at sikre og genoprette naturværdierne i [de internationale naturbeskyttelsesområder \(Natura 2000-områder\)](#) højt. De kommunale Natura 2000-handleplaner, der blev vedtaget i 2012, vil danne grundlag for indsatsen i disse områder.

En helhedsorienteret indsats er nødvendig

Andelen af internationale naturområder på land er meget lille, og end ikke de arter og naturtyper, som de internationale forpligtigelser sigter mod, kan sikres tilstrækkeligt ved udelukkende at gøre en indsats for naturen i disse områder.

Det er Byrådets indstilling, at der må tænkes mere helhedsorienteret omkring beskyttelsen af naturværdierne. Svendborg Kommune vil derfor også arbejde for at sikre og forbedre naturen uden for Natura 2000-områderne. Naturindsatsen vil primært ske inden for [det udpegede naturnetværk](#) og ud fra prioriteringen i [naturkvalitetsplanen](#).

Herudover vil den bynære natur blive prioriteret højt, fordi mange borgere vil få glæde heraf i hverdagen.

Sikre de værdifulde eksisterende naturområder

Svendborg Kommune vil sikre den biologiske mangfoldighed i den tilbageværende værdifulde natur (naturkvalitetsplanens A- og B- målsat natur). Det skal ske ved at sikre kontinuitet i driften/plejen primært i form af afgræsning og ved at nedbringe de negative påvirkninger fra omgivelserne som f.eks. afvanding og tilførsel af næringsstoffer. Det er disse områder, som har den største biologiske mangfoldighed, og der kan gå meget lang tid, før de mere specielle naturtyper med deres karakteristiske arter genetablerer/udvikler sig, hvis de først er forsvundet. Disse områder har endvidere en funktion som kilde for arter, som kan sprede sig til de nye naturområder.

For at begrænse omgivelsernes påvirkning af de mest sårbare naturtyper som f.eks. overdrev, fattigkær og klokkefrø-vandhuller og samtidig skabe mulighed for en udvidelse af naturområdet vil Svendborg Kommune søge at udlægge dyrkningsfrie bufferzoner omkring udvalgte naturområder.

Forbedre de øvrige naturområder og skabe nye

For at kunne sikre den nuværende artsrigdom, vil Svendborg Kommune også forbedre forholdene i udvalgte af de øvrige naturområder (naturkvalitetsplanens C- og D-målsatte områder) og søge at øge naturarealet samt skabe bedre spredningsmuligheder.

Et eksempel kan være, at genskabe våde enge i sammenhæng med vandløbene, så den økologiske sammenhæng mellem vandløb og de vandløbsnære arealer styrkes evt. i kombination med ændret vedligeholdelse i vandløbet.

Særlige arter

Svendborg Kommune vil ud over de beskyttede naturtyper være opmærksom på at sikre og forbedre levestederne for habitatdirektivets bilag IV-arter samt for kommunens øvrige sjældne arter.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planer samt kommunens handleplaner. Retningslinjer for vandmiljøindsatser er i konsekvens heraf taget ud.

I strategien tænkes naturudvikling mere sammen med friluftsliv, sundhed og vækst samt aktivt medborgerskab. Data er opdateret. Der er ingen udpegninger.

Habitatdirektivets bilag IV-arter i Svendborg

I Svendborg kommune er registreret følgende bilag IV-dyrearter:

Hasselmus (krat i skove/hegn), marsvin (havet), markfirben (overdrev/skråninger med løst sand), stor vandsalamander (vandhuller), klokkekrø (vandhuller, enge/overdrev), spidssnudet frø (vandhuller, fersk eng), springfrø (vandhuller, skove), strandtudse (vandhuller, strandenge), grønbroget tudse (vandhuller, strandenge), og formentlig vandflagermus, sydflagermus, brunflagermus, langøret flagermus samt dværgflagermus.

Der er ikke registreret bilag IV-plantearter i Svendborg.

Andre sjældne arter af karplanter og fugle (rødlistet/gullistet/EU-fuglebeskyttelsesart), der er fundet i Svendborg Kommune:

Planter: eng-ensian (strandenge), blomstersiv (fattigkær), tangurt (strandenge), strudsvinge (skovmoser), stor gyvelkvæler (kalkskrænter), kongebregne (skovmoser), guldblomme (overdrev), hjertelæbe (fattigkær), skælrod (skov), spidshale (strandenge) og strand-loppeurt (strandenge).

Fugle: mosehornugle (strandenge), spidsand (strandenge), atlingand (ferske enge), pirol (kystskove), rørdrum (rørskove), almindelig ryle (strandenge), lille præstekrave (grusgravsområder), dværgterne (strandenge, holme), havterne (strandenge, holme), fjordterne (strandenge, holme, søer), klyde (strandenge, lagunesøer).

Invasive arter

Invasive arter er arter, der ikke er naturligt hjemmehørende i Danmark, men som ved menneskets hjælp er introduceret til landet. De invasive arter klarer sig så godt i den danske natur, at de fortrænger den naturlige danske flora. På længere sigt kan de således føre til en markant ændring i naturtyper og økosystemer og være med til at mindske biodiversiteten i naturen. Kendte eksempler på invasive arter er kæmpe bjørneklo og iberisk skovsnegl ("dræbersnegl"), men også rynket rose, japansk pileurt og canadisk gyldenris udgør et stigende problem for vores naturområder.

Svendborg Kommune har sat en kortlægning af arten kæmpe-bjørneklo i gang for at kunne vurdere, om der i nogle områder skal tages initiativ til en koordineret bekæmpelse af denne art.

Naturovervågning

Kvalificeret varetagelse af naturinteresser i planlægning, administration og indsats fordrer viden om udviklingen i naturen. Det er derfor vigtigt, at undersøge områderne med passende mellemrum.

Staten overvåger primært lokaliteter inden for Natura 2000-områderne. Svendborg Kommune vil fortsætte overvågningen på særlige udvalgte lokaliteter uden for disse områder, herunder områder hvor kommunen har gennemført naturgenopretningsprojekter/naturpleje. Og Svendborg Kommune vil fortsætte med at få større kendskab til forskellige arters udbredelse.

Nationalpark i Det Sydfynske Øhav

I perioden 2009-2012 har de fire sydfynske kommuner sammen med Assens Kommune deltaget i forundersøgelser til Nationalpark Det Sydfynske Øhav. Efter en omfattende borgerprocessen blev det endelige forslag til nationalparkafgrænsning dog formindsket, og kun de tre af kommuner Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Assens, stod i 2012 bag ansøgningen om oprettelse af en nationalpark til Folketinget. Folketinget afslog ansøgningen med begrundelsen om, at det fremsendte nationalparkforslag for Det sydfynske Øhav uden Langeland og Ærø kommuner manglede et væsentligt helhedslement.

Svendborg Kommunes indsats for at forbedre de fysiske forhold i vandløbene

[Statens vandplaner](#) danner grundlag for indsatsen. Byrådet ønsker at supplere vandplanindsatsen med udlægning af gydegrus af hensyn til de fine ørredbestande, der findes i mange af kommunens vandløb.

Natur, friluftsliv, sundhed og vækst i en balanceret udvikling

Byrådet vil tænke naturudvikling sammen med friluftsliv, sundhed og vækst. Naturen er med til at give et sundere og rigere liv. Her kan man få motion, stress af og være sammen. Den bynære natur har her særlig stor betydning. Naturen kan også være med til at tiltrække nye borgere og turister.

Det er Byrådets holdning, at de kommende års store investeringer i renere vand og mere natur også skal give flere rekreative oplevelser og skabe mere attraktive byer tæt på naturen. [Læs mere herom i afsnittet om rekreative interesser.](#)

Bæredygtig udbygning af offentlighedens adgang til naturen

Byrådet ønsker, at friluftslivets muligheder skal styrkes på et bæredygtigt grundlag både i forhold til naturværdierne i landskabet og i forhold til lodsejerne, samt i en indbyrdes afvejning mellem forskellige typer af friluftsserier, hvor disse måtte være modstridende.

Formidling af naturen

Byrådet ønsker at styrke formidling af naturen. Det vil blive arbejdet med etablering af

et til to større formidlingscentre. Traditionelle skilte og foldere vil blive videreført og brugen af elektroniske medier blive udviklet. De personbårne fortællinger skal styrkes dels gennem kommunens egne guidede ture dels ved at engagere og understøtte lokale fortællere.

Der arbejdes på en fælles sydfynsk formidlingsstrategi i regi af Naturturisme I/S.

Frivillighed og mest natur for pengene

Naturforvaltningsarbejdet er primært baseret på frivillighed. Lodsejernes interesse i at medvirke er af stor betydning for, hvor projekter kan gennemføres.

Projekternes økonomiske omkostninger spiller også ind i prioriteringen. Svendborg Kommune vil således søge at få mest mulig natur for pengene.

Plan for natur og friluftsliv

De konkrete indsatser for udvikling af natur og friluftsliv og prioriteringen af indsatserne vil blive beskrevet i en særskilt plan, der vil blive vedtaget i løbet af 2013.

Aktivt medborgerskab

Byrådet ønsker at involvere og engagere borgere og organisationer væsentlig mere både i planlægning, gennemførelse og drift af naturindsatsen. I planlægningsfasen afholdes f.eks. workshops, hvor det kan være strategier og principper, der diskuteres og mindre arbejdsgrupper til konkretisering af mere konkrete problemstillinger. I forbindelse med gennemførelse af indsatser involveres lodsejerne på et meget tidligt tidspunkt sammen med eventuelle brugere. Og brugerne inddrages gerne i den efterfølgende drift af områderne.

Naturturisme I/S

Svendborg Kommune indgår sammen med de tre øvrige sydfynske kommuner i Naturturisme I/S. Selskabet skal videreudvikle områdets potentialer inden for kulturmiljøer og naturoplevelser til lands og til vands for at styrke bosætning og turisme.

Klimaeffekter

De lavtliggende arealer langs kysterne samt arealer i ådalene vil i særlig grad blive udsat for påvirkninger som følge af klimaændringer, der forventes de kommende årtier. Klimaændringerne forventes at øge risikoen for oversvømmelser af lavbundsarealer, øget kysterosion og en tilbagerykning af kystlinjen.

Svendborg Kommune forventer, at gennemføre en kortlægning af de sårbare landområder, der kan blive påvirket som følge af klimaændringer. Med baggrund heri vil Svendborg Kommune planlægge for, hvor kysten på sigt skal sikres af hensyn til bebyggelse og erhverv, herunder jordbrug, og hvor kysten og naturområderne skal kunne udvikle sig frit. Et vigtigt led heri er at sikre spredningsmuligheder. [Se mere om klimaændringer i afsnit om klima.](#)

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne er fastsat i medfør af [Planlovens § 11 a](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Prioritering af den aktive naturforvaltningsindsats

- En indsats med henblik på at sikre/genoprette gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder skal have højeste prioritet. Natura 2000-handleplanerne skal danne grundlag for indsatsen i disse områder.
- Kommunens aktive naturforvaltningsindsats vil herudover især blive rettet mod det øvrige udpegede naturnetværk og bynær natur.
- Indsatsen skal bidrage til at forbedre og udbygge naturen og realisere naturkvalitetsmålene, der fremgår af [kortet med naturkvalitetsmål](#).
- Dyrkede arealer udpeget som mulige naturområder skal gradvist udgå af landbrugsmæssig omdrift, f.eks. ved at arealerne overgår til vedvarende græs, at der skabes naturlig hydrologi, eller der skal skabes naturområder, der ligger som trædesten i landskabet, og som kan sikre den nødvendige spredning af de vilde dyr og planter.
- Indsatsen skal om muligt integrere udbygning af friluftslivet, sundhedsfremmende tiltag og vækstmuligheder.
- Udbygning af adgangen til naturen skal ske i sammenhæng med en indsats for at sikre naturværdierne.
- Naturforvaltningen kan omfatte pleje af kulturhistoriske anlæg på privatejede arealer.
- De steder, hvor spærringer i form af veje, jernbaner eller lignende bryder væsentlige natursammenhænge, skal der på sigt skabes forbedret faunapassage.

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er justeret i forhold til statens vand- og Natura 2000-planer samt kommunens handleplaner. Retningslinjer for vandmiljøindsatser er i konsekvens heraf taget ud.

I strategien tænkes naturudvikling mere sammen med friluftsliv, sundhed og vækst samt aktivt medborgerskab. Data er opdateret. Der er ingen udpegninger.

Rekreative interesser

Svendborg Kommune har et stort rekreativt potentiale med en lang kyststrækning med forholdsvis lukkede og meget attraktive farvande med småøer samt større skove, natur, varierede kulturlandskaber og en spændende geologi.

Rekreative områder har betydning for bosætning og sundhed. I en analyse af bosætning på Sydfyn angiver omkring halvdelen, at nærhed til natur og grønne områder har haft afgørende betydning for deres valg af bosted.

Adgang til natur og grønne områder har også afgørende betydning for vores trivsel og sundhed bl.a. ved at forebygge stress og stressrelaterede sygdomme og give motion. Se også [afsnit om idræt, fritid og friluftsliv](#).

Forhold om rekreative stier er nærmere beskrevet i [afsnit om stier](#) under trafik og infrastruktur. Rekreative interesser knyttet til søer og havet er beskrevet i [afsnit om sejlads](#) og [badeinteresser](#).

Svendborg Kommune blev i 2012 udpeget af [Friluftsrådet som Danmarks Friluftskommune 2012](#) indenfor temaet friluftsliv i de blå områder dvs. ved sø, å og hav.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Data, herunder kort over sårbare naturområder i Det Sydfynske Øhav er opdateret og fakta om adgangsreglerne er uddybet. Retningslinjerne er videreført. Der er ingen udpegninger.

Mål

Det er Byrådets mål, at

- udvikling og udbygning af større naturområder skal være til gavn for natur, befolkningen og turisme. Bynær natur og rekreative områder prioriteres højt.
- befolkningen skal have gode adgangs- og opholdsmuligheder i forskellige naturområder, hvor det kan ske på en bæredygtig måde, så naturværdierne ikke forringes.
- handicappedes særlige behov skal tilgodeses på udvalgte naturlokaliteter.
- styrke formidling af naturen.

Nogle af målene for rekreative interesser er enslydende med et udsnit af målene for følgende naturtemaer: [Beskyttede naturtyper og diger](#), [International naturbeskyttelse](#), [Naturnetværk](#), [Naturkvalitetsplan](#) samt [Naturforvaltning](#).

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Data, herunder kort over sårbare naturområder i Det Sydfynske Øhav er opdateret og fakta om adgangsreglerne er uddybet. Retningslinjerne er videreført. Der er ingen udpegninger.

Baggrund

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Det er Statens mål, at integrere friluftslivet i den samlede fysiske planlægning og øge velfærd, sundhed og livskvalitet ved at forbedre mulighederne for friluftslivet.

Staten ønsker, at fremme adgangen til landskaber, naturområder og kulturmiljøer til gavn for både lokalbefolkningen og turisme, herunder den voksende oplevelsesøkonomi, uden at natur-, kultur- og landskabsinteresser tilsidesættes.

Det er også statens mål, at der etableres nye naturområder i nærheden af byer og fritidsområder, hvor der er nem adgang for befolkningen, og at øge befolkningens viden om natur-, miljø- og kulturmiljø samt sammenhængen med sundhed og livskvalitet, blandt andet gennem formidling og naturvejledning.

Det regionale og nationale rekreative stinet skal indarbejdes i kommuneplanen.

Begrænsede udfoldelsesmuligheder

Naturen danner rammen om mange af vore friluftaktiviteter.

Gennem de seneste årtier er der nedlagt mange stier samt mark- og skoveveje i det åbne land og de tilbageværende stier er ofte usammenhængende rester, der er vanskeligt at anvende til friluftsmæssige formål. Også i de mange mellemstore og mindre skove er færdselsmulighederne ofte reelt meget begrænsede.

De begrænsede udfoldelsesmuligheder skaber visse steder et stort pres på naturen i få attraktive naturområder og skove, og der kan opstå interessekonflikter mellem forskellige typer friluftskaktiviteter, ligesom der kan opstå interessekonflikter i forhold til private lodsejere og deres interesser af økonomisk og anden art.

Regler om adgang i det åbne land

[Naturbeskyttelsesloven](#) sikrer befolkningens ret til at færdes i naturen.

Udgangspunktet i lovgivningen er, at alle har ret til at færdes i naturen, men vi skal tage hensyn til dyr og planter og andre mennesker, vi møder i det fri. Og vi skal tage hensyn til landmænd og skovejere og andre private grundejere. Derfor er det vigtigt at følge de regler, der er.

Adgangen kan visse steder være helt eller delvis forbudt, f.eks. på militærarealer og i reservater. Adgangen kan også være midlertidigt begrænset, f.eks. som følge af jagt.

Kommunen kan gribe ind, hvis den lovlige adgang til naturen forhindres, og har også i særlige tilfælde ret til at indskrænke adgangen. Færdsel sker på eget ansvar.

Man må som udgangspunkt færdes:

- til fods og på cykel ad eksisterende gennemgående veje og stier i **det åbne land**,
- til fods og på cykel ad veje og stier i **private skove** over 5 ha,
- overalt i **offentligt ejede skove og naturarealer**,
- til fods på **udyrkede arealer**, hvis der er lovlig adgang til arealerne,
- til fods på næsten alle **kyststrækninger**,
- til fods på **private strande, dog** skal der være mindst 50 m til nærmeste beboelsesbygning, hvis man vil tage ophold eller bade.

Til vands er der generelt fri fladefærdsel med relativt få restriktioner omkring visse [fuglebeskyttelsesområder](#) i bestemte perioder af året.

Regler om nedlæggelse af veje og stier med rekreativ interesse

Med ændringen af naturbeskyttelsesloven i 2004 indførtes der bestemmelser, som varetager de rekreative interesser i forbindelse med nedlæggelse af veje og stier i det åbne land. Kommunen kan nu forhindre nedlæggelse af en vej eller sti, såfremt den har væsentlig rekreativ betydning, og såfremt der ikke findes eller etableres

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

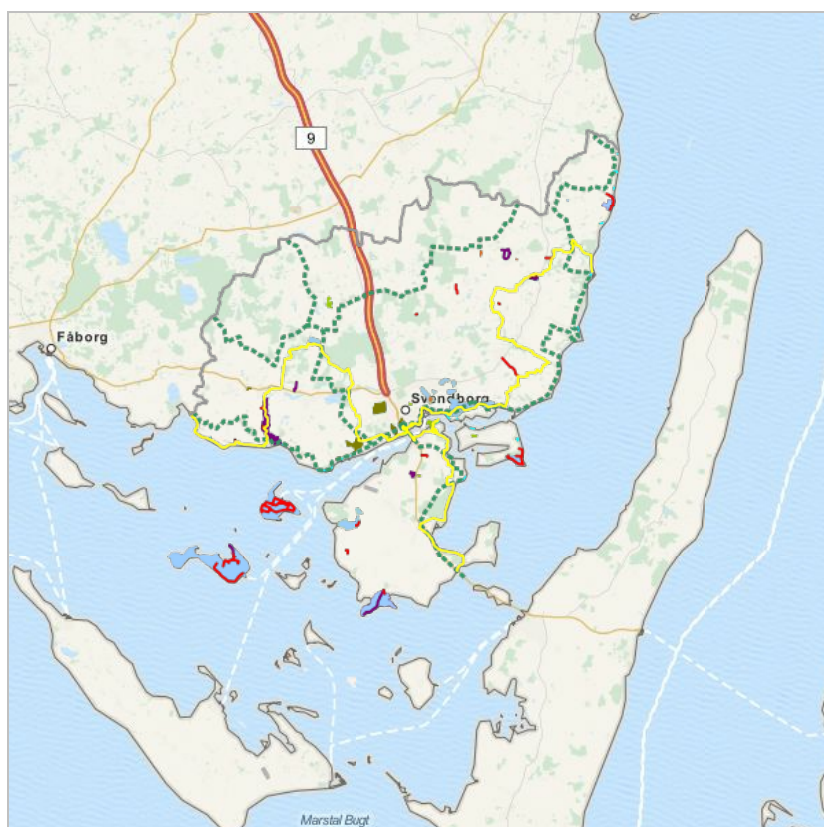
Data, herunder kort over sårbare naturområder i Det Sydfynske Øhav er opdateret og fakta om adgangsreglerne er udgybet. Retningslinjerne er videreført. Der er ingen udpegninger.

alternative tilfredsstillende adgangsmuligheder.

Læs mere: [Naturen må gerne betrædes - men trød varsomt.](#)

Nedenfor er givet en oversigt over de rekreative naturarealer og -stier samt opholdsarealer i Svendborg Kommune.

- Offentlig ejede naturområde
- Strandareal ejet af Kommunen
- Skov ejet af Kommunen
- Offentlig tilgængeligt privat område
- Formidlet lokalitet
- Kulturhistorie
- Regionale cykelruter
- Offentlig tilgængelig privat naturst
- Offentlig natursti
- Øhavssti

Offentligt ejede skove og naturarealer

Svendborg Kommune ejer i dag 250 ha skov. Skovene fordeler sig på 27 arealer, hvoraf det mindste, Mire Mare skoven i Rantzausminde er på 0,5 ha og det største sammenhængende skovområde - Christiansminde, Gl. Hestehauge, Stevneskoven og Hallingskoven - udgør ca. 100 ha. Der er ingen statsskove i Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune ejer ca. 55 ha naturarealer. De største er Skansen ved Vindebyøre, Ørkild Voldsted, Galgebakken, Lille Eng og Stenbukken. Staten ejer naturområderne Tåsinge Vejle, Thurø Rev og Bakkellundgård i Egebjerg Bakker.

Arealerne er vist på kortet.

Private arealer med offentlig adgang gennem fredning eller anden aftale

Gennem fredninger eller anden aftale er der udvidet offentlig adgang til nogle private arealer: Monnet, Syltemade Ådal, Klintholm og Casanovabakkerne.

Arealerne er vist på kortet.

Fortidsminder

Svendborg Kommune er rig på kulturhistorie. Svendborg Kommune plejer og sikrer adgang til egne fortidsminder. Svendborg Kommune har indgået aftaler om pleje og adgang til en række private fortidsminder bl.a. Ingershøj på Tåsinge, Langdysser i Nyhave Skov ved Hesselager, Brudagerdyssen og Capeshøj ved Skovballe.

Arealer og stier hertil er vist på kortet.

Svendborg Kommunes opholdsarealer ved kysten

Svendborg Kommune ejer og driver strande med gode bademuligheder ved Christiansminde, Slotshaven ved Valdemars Slot, Smørmosen på Thurø, Lundeberg Strand, Ballen Strand, Langemarken syd for Vester Skerninge, Klintholm Strand, Holmskov Strand, Øreodden, Elsehoved og ved Svendbrog Lystbådehavn/Færgevej.

[Kommunens indsats for gode og sikre badestrande er beskrevet i afsnit om badeinteresser](#), hvorogså kommunens Blå Flag-strande beskrives.

Herudover ejer og driver kommunen en række opholdsareal ved kysten som f.eks. Christiansminde, Vindebyøre, Lille Eng ved Kogtved Vandmølle, Sankt Jørgens Park ved Skt. Jørgens Kirke, skov ved Braten og strandareal ved Svendborg Lystbådehavn/Færgegården.

Svendborg Kommunes strande og opholdsarealer ved kysten er vist på kortet.

Opholdsarealer på privat jord

I Svendborg Kommune er i øvrigt en række mindre opholdsarealer på private arealer: "kaffepletter" og udsigtspunkter og fugleudkigstårne. Fugletårne findes ved Sortemosen, Monnet, Tåsinge Vejle og Høllehoved på Drejø. Områderne er vist på kortet.

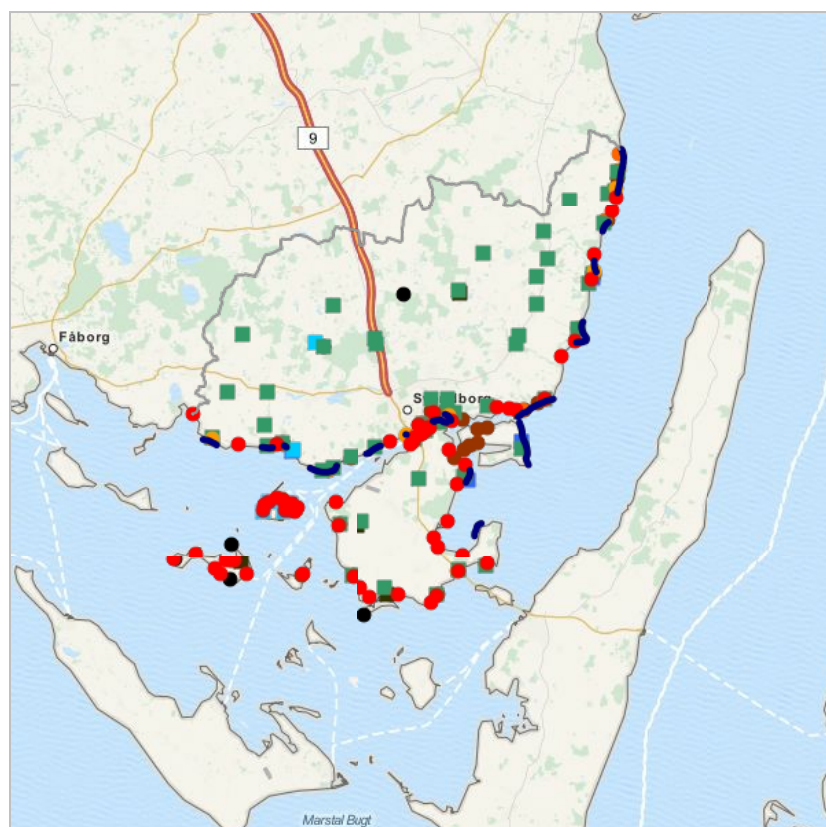
Rekreative vandrestier

85 km af den offentligt anlagte sti, Øhavsstien går gennem Svendborg Kommune fra Lundeberg i øst til Fjældebroen i vest og fra Svendborg over Tåsinge til Langeland. Herudover er der offentlig anlagte stier på Skarø og Drejø, i Syltemade Ådal og på de offentligt ejede naturarealer og skove. I forbindelse med enkelte andre naturlokaliteter er der aftale med ejerne om offentlig adgang. De rekreative vandrestier er vist på kortet.

Da størstedelen af befolkningen bor i byer, er information om færdselsmulighederne i det åbne land en forudsætning for, at de bruges. I Svendborg Kommune er følgende stier formidlet: Øhavsstien, stierne på Skarø og Drejø, stien i Syltemade Ådal, Eventyrstien ved Broholm og stierne i kommunens større skove.

Cykelruter

I Svendborg Kommune findes nationale, regionale og lokale cykelrutenet, der overalt forløber ad mindre kommuneveje. Disse er nærmere beskrevet i [afsnit om trafik og infrastruktur](#).

- Fugleudkigssted
 - Slæbested
 - Blåflag strand
 - Toilet
 - Udsigtspunkt
 - Rasteplads
 - Parkeringsplads
 - Kommunal badebro
 - Adgang til kyst
- Badeområder

Offentlighedens adgang til kysten

I følge Planloven skal offentlighedens adgang til kysten sikres og forbedres.

Svendborg Kommune er begunstiget af en lang kystlinje, men mulighederne for at folk kan komme ud til kysten og opholde sig her, må på større strækninger betegnes som ringe. En del steder i byerne er det ligeledes vanskeligt at komme til vandet, og det er ikke alle steder muligt at færdes langs stranden.

Der er også behov for muligheder for adgang til kysten fra søsiden.

Friluftsmulighederne til søs er særdeles gode i Svendborg Kommune med lukkede og lavvandede farvande i Det Sydfynske Øhav og mere eksponerede kyster ved Storebælt. På vandet er der generelt fri færdselsmulighed med relativt få restriktioner omkring visse fuglebeskyttelsesområder. Dette giver gode betingelser for mange typer søsport. Sejlere og kajakroere har også behov for adgangsmuligheder og faciliteter på land til f.eks. hvil, gåture og overnatning.

Det Sydfynske Øhav og Storebælt er populære sejlområder for et stigende antal borgere og turister, der fra en trailer sætter mindre motorbåde i vandet fra forskellige slæbesteder. Det har øget presset på kommunens slæbesteder, hvor kapaciteten både er bestemt af tilkørselsforholdene og parkeringsarealets størrelse. Meget tyder på, at der især på Fyns østkyst og omkring Svendborg by er behov for at udvide kapaciteten af slæbesteder.

Der gælder særlige regler for sejlads med vandscooter og jetski. Se [afsnittet om sejlads](#).

Adgang til og opholdsmuligheder ved kysten samt registrerede slæbesteder er vist på kortet. Adgangen til kysten er en forudsætning for mange friluftsjinteresser. [Badeinteresser](#), [lystfiskeinteresser](#) og [sejlads](#) er beskrevet i særskilte afsnit.

Handicappedes adgangsmuligheder i naturen

Der er i dag ingen anlæg specielt for handicappede i forbindelse med de rekreative stier og opholdsarealer i Svendborg Kommune.

Friluftsliv og formidling

Som følge af friluftsprisen Danmarks Friluftskommune 2012, har Svendborg Kommune i 2012 og 2013 blandt andet med støtte fra pengepræmien på 250.000 kr, der fulgte med prisen, søsat spændende nye friluftspjækter i de blå områder:

- etablere gå-spang på stier langs våde ådale,
- gennemføre guidede naturture til 12 af kommunens kystnære naturområder med udgivelse af tilhørende guidebog og formidling via opsatte OR-kode på arealerne,
- etablere ny bålhytte ved kystnært aktivitetområde,
- investere i undersøgelses- og ekskursionsudstyr til samarbejdsprojekt mellem kommunens naturskole og gymnasier,
- udbygning af større formidlingscenter i Svendborg Havn understøttes med maritime aktiviteter og undervisningstiltag.

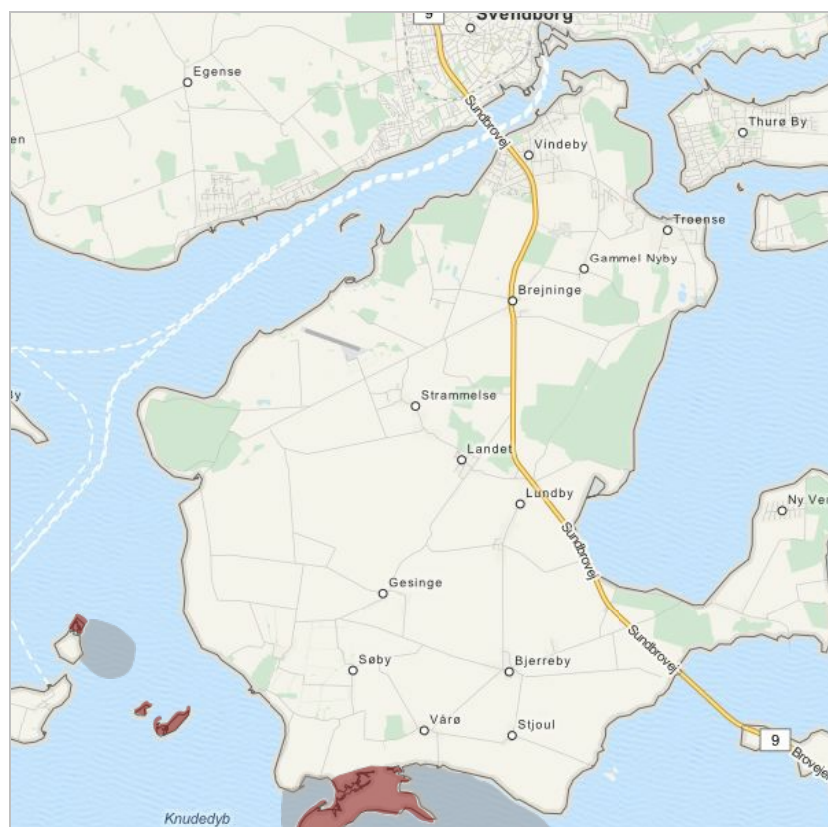
Naturen kan være sårbar over for menneskelig aktivitet

Naturen i Danmark er generelt robust over for færdsel og ophold, men nogle naturområder er sårbare over for menneskelig aktivitet. Det drejer sig især om de steder, hvor kystfuglene yngler og de steder, hvor ænder, gæs og svaner søger føde på træk eller opholder sig, når de skifter fjer ("fælde-områder"). For en fugl repræsenterer fældeperioden den måske mest belastende tid på året. I op mod tre uger er ænder, gæs og svaner ude af stand til at flyve og ligger ofte ude på vandet tæt ved kysten, hvor de ustansseligt er i allerhøjeste alarmberedskab og derfor særlig sårbare overfor forstyrrelser.

Mange kystfugle yngler, søger føde på træk og fælder deres fjer i Det Sydfynske Øhav. Væksten i søsport i det Sydfynske Øhav kan derfor være en trussel mod fuglelivet, hvis der ikke tages de nødvendige hensyn.

I forbindelse med Nationalparkundersøgelsen, er der foretaget en kortlægning af ynglende kystfugle i Øhavet. Områder, hvor fuglene er særlig sårbare overfor forstyrrelser er vist på kortet nedenfor.

Øget brug af naturen kan kræve øget pleje og nogle steder udbygning af naturgrundlaget.

- Områder med rastende fugle - undgå færdsel
- Sårbare naturområder - undgå færdsel i disse områder i perioden 1. marts - 15. juli
- Ynglefuglereservater - færdsel forbudt i perioden 1. marts - 15. juli

Adgangsbegrænsninger

I Det Sydfynske Øhav er der i dag - efter reglerne i Jagtloven og Naturbeskyttelsesloven - oprettet områder med adgangsforsbud i fuglenes yngletiden og steder med henstilling om at undgå færdsel i yngletiden. Svendborg Kommune har ansvaret for henstillingsområderne, som ligger på Skarø (Kalveodde) og Drejø (Mejlhoved). Staten har ansvaret for øvrige områder med adgangsforsbud (Lille Odde på Thurø Rev, Vresen, Monnet på Tåsinge, Odden, Mejlholm, Hjelmshoved, Vestenden af Hjortø og Skarø Odde).

Der er jagtbegrænsninger i forskelligt omfang i zoner ud fra et kerneområde syd for Tåsinge og forbud mod brætsejlad på en del af området i Sydfynske Øhav Vildtreservat.

[Sydfynske Øhav vildtreservat - folder.pdf](#) (425.3 KB)

Strategi og indsats

Styrkelse af de rekreative interesser i naturen

Byrådet ønsker at sikre og udbygge et bredt udbud af attraktive friluftsmuligheder i kommunen for såvel det uorganiserede som det foreningsbaserede friluftsliv. Der er både behov for rekreative friluftsmuligheder i nærheden af, hvor vi til dagligt opholder os og for større udflugtsmål til weekendture og ferie.

De rekreative interesser søges varetaget som en integreret del af naturforvaltningen. Det er Byrådets holdning, at de kommende års store investeringer i renere vand og mere natur også skal give flere rekreative oplevelser og skabe mere attraktive byer tæt på naturen. I kommuneplanens udpegede naturnetværk er derfor medtaget [mulige nye naturområder i nærheden af byerne](#).

Svendborg Kommune vil arbejde for at sikre offentlighedens eksisterende rekreative muligheder i det åbne land gennem kommunens administration af naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser. Og kommunen vil arbejde for at udbygge adgangen til naturen og etablere mindre besøgsområder med forskellige former for faciliteter og muligheder for oplevelser som f.eks. ved fugleudkigstårne. Svendborg Kommune vil også udbygge de nærrekreative muligheder. Med udgangspunkt i eksisterende stier søges etableret nye stiforløb eksempelvis 'kløverstier' og gerne "rundture/sløjfer" i nærheden af alle større byer og landsbyer (mere end 500 indbyggere).

Herudover vil Svendborg Kommune arbejde på at udbygge Øhavsstien. Det vil i første omgang ske med en forbindelse mellem Lundeborg og Klintholm, en videreførelse af stien gennem Vejstrup Ådal ned til kysten samt en sti som binder Egebjerg Bakker sammen med Ollerup by og Øhavsstien i Vester Skerninge. Disse projekter indgår som et led i Cittaslow Handlingsplanen. I projektet Tankefuld indgår en udbygning af ridestier med forbindelse til områdets private mindre rideskoler og stalde. Se også [afsnit om stier](#).

Friluftsmuligheder for handicappede skal formidles og på udvalgte steder konkret forbedres, så handicappede gives et alsidigt udbud af oplevelser.

Ved særligt attraktive udflugtsmål sikres toiletfaciliteter og parkeringsmuligheder.

Svendborg Kommune vil i 2013 vedtage en langsigtet [plan for udvikling af natur og friluftsliv i Svendborg Kommune](#). Planen vil ud over naturudvikling omhandle sikring og udbygning af offentlighedens adgang til det åbne land og kysten og integrere hensyn til sundhed og vækst.

Øhavets natur og kulturhistorie er af både national og international værdi. Men mulighederne for at opleve og bruge Øhavet er i dag begrænset. For at udvikle oplevelsesprodukter, og styrke formidling og markedsføring indgår Svendborg Kommune i samarbejde med Faaborg-Midtfyn Kommune og Naturturisme om projektet "Et Øhav i Verdensklasse". Der bliver taget udgangspunkt i Øhavets oplevelsespotentialer, primært vandaktiviteter og med et særligt fokus på lystsejlere samt bedre service og flere oplevelser på havnene.

Offentlighedens adgang til kysten

Adgang til kysten tænkes sammen med stinet, opholdsarealer og muligheder for isætning af kajaker, surfere og mindre motorbåde (slæbesteder). Ved etablering/udvidelse af slæbesteder til mindre motorbåde vil lokaliteter nær robuste naturområder blive foretrukket.

Hensynet til naturinteresserne langs kysterne vil blive givet særlig opmærksomhed. Byrådet ønsker, at udbygning af adgangen til kysten skal ske på et bæredygtigt grundlag i forhold til landskabet og naturen både for at sikre naturværdierne og for at sikre grundlaget for en fortsat udvikling i naturturismen. Udbygning af adgangen til kysten vil derfor ske i sammenhæng med en indsats for at sikre naturværdierne f.eks. ved øget naturpleje og nogle steder udbygning af naturgrundlaget.

Adgangen til kysten er en forudsætning for mange friluftsimteresser. [Badeinteresser](#), [lystfiskeinteresser](#) og [sejlads](#) er beskrevet i særskilte afsnit.

Formidling af naturen

Byrådet ønsker at fortsætte det arbejde, der blev søsat med prisen som Årets Friluftskommune i 2012 og styrke formidling af naturen. Der vil blive arbejdet med etablering af et til to større formidlingscentre. Traditionelle skilte og foldere vil blive videreført og brugen af elektroniske medier blive udviklet. De personbårne fortællinger

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Data, herunder kort over sårbare naturområder i Det Sydfynske Øhav er opdateret og fakta om adgangsreglerne er uddybet. Retningslinjerne er videreført. Der er ingen udpegninger.

skal styrkes dels gennem kommunens egne guidede ture dels ved at engagere og understøtte lokale fortællere.

Der arbejdes på en fælles sydfynsk formidlingsstrategi for Øhavet i regi af Naturturisme I/S.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne og befolkningens adgang til kysten er fastsat i medfør af [Planlovens § 11 a](#).

Administration af naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser

- Offentlighedens eksisterende rekreative muligheder i naturen skal søges bevaret i forbindelse med kommunens administration af naturbeskyttelseslovens adgangsbestemmelser.

Udbygning af offentlighedens adgang i det åbne land

- De rekreative interesser skal varetages som en integreret del af naturforvaltningen.
- Handicappede skal tilgodeses med et alsidigt udbud af muligheder for oplevelser i naturen.

Offentlighedens adgang til kysten

- Planlægning og administration inden for kystnærhedszonen skal sikre, at offentlighedens adgang til og langs kysten opretholdes og forbedres. Det skal ske på et landskabeligt og naturmæssigt bæredygtigt grundlag og om nødvendigt i sammenhæng med en indsats for at forbedre og udbygge naturområderne.
- En udbygning af det maritime friluftsliv i Det Sydfynske Øhav kan samtidig fordre yderligere regulering af adgangen i visse sårbare naturområder.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er i alt væsentlighed videreført.

Data, herunder kort over sårbare naturområder i Det Sydfynske Øhav er opdateret og fakta om adgangsreglerne er uddybet.

Retningslinjerne er videreført. Der er ingen udpegninger.

Lavbundsarealer og vådområder

Lavbundsarealer er typisk tidligere enge, moser og søer, der er blevet afvandet og opdyrket. De udgør et vigtigt potentiale for udvikling af værdifulde naturområder, ved genskabelse af naturlige vandforhold.

Genopretning af lavbundsområder til vådområder kan også være med til at nedbringe udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet.

Kommuneplanen skal udpege og indeholde retningslinjer for lavbundsarealer. Formålet er at reservere arealerne til fremtidige naturområder og til initiativer, der forbedrer vandmiljøet som f.eks. vådområdeprojekter, der er en del af at realisere de statslige vandplaner.

De lavbundsarealer, der vil være særligt egnede til genopretning af vådområder til kvælstof- og fosforfjernelse, benævnes potentielle vådområder.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner, der blev offentliggjort den 22. december 2011 er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring forud herfor i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer, indtil der foreligger vedtagne statslige vandplaner. Etablering af vådområder forløber uafhængigt af de statslige vandplaner og processen i kommunerne fortsættes derfor.

Lovgivning

Udpegning og administration af potentielle vådområder skal ske i overensstemmelse med: "Cirkulære nr. 132 af 15. juli 1998 om regionplanlægning og landzoneadministration for lavbundsarealer, der er potentielt egnede som vådområder" samt "Vejledning om regionplanlægning og landzoneadministration for lavbundsarealer, der er potentielt egnede som vådområder".

Øvrige lavbundsarealer, der udpeges efter Planloven, er ikke omfattet af cirkulæret.

I følge vandløbslovens § 46a skal miljøministeren give tilladelse til ændring eller omlægning af udpumpningsanlæg, der har til formål yderligere at sænke grundvandsstanden i lavbundsområder i landzone og sommerhusområder.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er revideret som opfølgning på de kommunale vandoplandsplaner for etablering af vådområder til kvælstoffjernelse og ådale til fosforfjernelse.

Undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres, er taget ud af udpegningen, og nye områder med mulighed for genopretning er medtaget. Den samlede udpegning er blevet mindre. Retningslinjerne er videreført.

Mål

Det er Byrådets mål, at

- genskabe vådområder til gavn for vandmiljøet og naturen.
- udnytte lavbundsarealer til at mindske konsekvenserne af øgede nedbørsmængder.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er revideret som opfølgning på de kommunale vandoplandsplaner for etablering af vådområder til kvælstoffjernelse og ådale til fosforfjernelse.

Undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres, er taget ud af udpegningen, og nye områder med mulighed for genopretning er medtaget. Den samlede udpegning er blevet mindre. Retningslinjerne er videreført.

Baggrund

Statslige interesser og krav

De statslige interesser i kommuneplanlægningen er samlet i [Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen - 2013](#).

Som led i realiseringen af regeringsaftalen om Grøn Vækst fra 2009 skal der ske en række indsatser i lavbundsarealer ved bl.a. genopretning af vådområder og ådale for at opnå et vandmiljø af god kvalitet. Tiltagene er fastlagt i vandplanerne.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 3. december 2012 afgjort, at de statslige vandplaner, der blev offentliggjort den 22. december 2011 er ugyldige, fordi den supplerende, otte dage lange høring forud herfor i december 2011 var for kort. Afgørelsen betyder, at den supplerende høring skal gå om. Derfor er det aktuelt Regionplan 2005 for Fyns Amt, der er gældende for kommuneplanens vandtemaer, indtil der foreligger vedtagne statslige vandplaner. Etablering af vådområder forløber uafhængigt af de statslige vandplaner og processen i kommunerne fortsættes derfor.

Nye vådområdeprojekter skal placeres inden for kommuneplanens udpegning af lavbundsarealer.

For at sikre, at lavbundsarealerne på et tidspunkt kan genoprettes som vådområder, skal de friholdes for veje, bebyggelser og andre anlæg.

Der må derfor ikke meddeles landzonetilladelse til byggeri og anlæg m.v., som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes i lavbundsarealer, der er udpeget som potentielle vådområder.

Staten ønsker endvidere at sikre og forbedre sammenhængende naturområder med øget biodiversitet ved genopretning og ekstensivering af lavbundsarealer.

For de lavbundsarealer, der ikke er udpegede som potentielle vådområder, anbefaler staten, at retningslinjerne sikrer, at anlæg og byggeri så vidt muligt undgås for at sikre, at der kan genskabes de oprindelige naturtyper på arealerne.

Ved genopretning af lavbundsarealer til natur og vådområder til næringsstoffjernelse skal væsentlige kulturhistoriske interesser sikres og integreres.

Etablering af vådområder som led i realisering af vandplanen

Kommunerne har som led i aftalen mellem KL og Miljøministeriet af 27. november 2009 ansvaret for at planlægge og gennemføre etablering af vådområder og genopretning af ådale.

Omfanget af den kommunale indsats for etablering af vådområder er beskrevet i statens vandplaner. Kommunerne fastsætter på baggrund heraf den nærmere indsats i vandoplandsplaner for henholdsvis kvælstoffjernende vådområder og vådområder for tilbageholdelse af fosfor (p-ådale). Det sker i samarbejde med øvrige kommuner inden for hvert opland.

I oplandet til Det sydfynske Øhav skal de fem Øhavskommuner etablere i alt op til 459 ha vådområder til kvælstoffjernelse og 8 ha ådale til fosforfjernelse. Ådalsindsatsen skal ikke i Langeland Kommune.

Svendborg Kommune forundersøger/realiserer vådområder til kvælstoffjernelse ved: Langemarken (11 ha), Lundby (10 ha) og Hørup Å (60 ha). Status for de enkelte projekter opdateres løbende på hjemmesiden: [Fynske Vådområder](#).

Gennemførte vådområdeprojekter

Indsatsen ligger i forlængelse af vandmiljøplan II og "Miljømilliarden", hvor der i Svendborg Kommune er genskabt vådområder ved:

- Karlsmosen (heraf 7 ha i Svendborg Kommune)
- Arealer ved Hundstrup Å (heraf 22 ha i Svendborg Kommune)
- Sortemosen (145 ha)
- Areal ved Valdemars Slot (19 ha)

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er revideret som opfølgning på de kommunale vandoplandsplaner for etablering af vådområder til kvælstoffjernelse og ådale til fosforfjernelse.

Undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres, er taget ud af udpegningen, og nye områder med mulighed for genopretning er medtaget. Den samlede udpegning er blevet mindre. Retningslinjerne er videreført.

Kort over gennemførte vådområdeprojekter.

Effekten af vådområder

Vådområder fjerner kvælstof og tilbageholder fosfor

Kystvandene og søerne i Svendborg Kommune opfylder ikke målsætningerne for vandkvaliteten, bl.a. som følge af for store næringsstoffilførsler fra landbrugsproduktionen og tidligere tiders spildevandsudledning (fosfor).

Genopretning af vådområder vil kunne medvirke til, at kvalitetsmålene for vandmiljøet kan opfyldes.

I vådområdernes iltfrie jord fjerner jordens bakterier kvælstof fra tilledt drænvand eller vandløbsvand, ved at omdanne det opløste næringsstof nitrat til frit kvælstof, der i forvejen udgør størstedelen af atmosfæren.

Vådområder kan tilbageholde fosfor ved at de partikler, som fosfor er bundet til, bliver tilbage i vådområdet i forbindelse med oversvømmelse.

Vådområdernes naturindhold

Ved genopretning af vådområder genskabes naturtyper som moser, sumpskove, rørskove, lavvandede søer, naturlige vandløb og våde bredarealer.

Genskabte vådområder vil således være med til at skabe nye levesteder for dyr og planter, økologiske forbindelser og nye rekreative muligheder.

Områder, der gennemstrømmes af næringsrigt vand nær overfladen, er højproduktive og kan blive domineret af almindelige og hurtigt voksende arter. For artsrige værdifulde naturområder og områder med stort potentiale for at udvikle sig til værdifuld natur kan konsekvensen af at tillede næringsrigt vand derfor være negativ for naturværdierne.

Inden for Natura 2000-områderne kan vådområdeprojekter kun gennemføres, hvis projektet ikke vurderes at indebære forringelse, eller hindrer genoprettelse af områdets naturtyper eller af levestederne for de arter, som området er udpeget for. Projekter må heller ikke indebære forstyrrelser med betydelige konsekvenser for de pågældende arter.

Lavbundsarealer og klimaændringer

En anden grund til at have øje for lavbundsarealerne er, at de i særlig grad kan blive udsat for oversvømmelser i fremtiden som følge af de forventede klimaændringer. [Læs mere herom i afsnit om klima](#). Bebyggelser og andre anlæg vil her ikke være fremtidssikrede.

Lavbundsarealerne kan også blive væsentlige elementer i bestræbelserne på at imødegå konsekvenserne af klimaforandringer. Lavbundsarealerne vil kunne fungere som reservoir for overfladevand i tilfælde af kraftige nedbørshændelser, som forventes at blive

hyppigere fremover. Herved vil risikoen for oversvømmelse andre steder blive mindre.

Strategi og indsats

Byrådet vil prioritere etablering af vådområder højt som virkemiddel til at sikre den målsatte vandkvalitet i søer og havet. Ved placering af vådområder tages hensyn til øvrige naturværdier og til kulturhistoriske værdier.

Udpegningen af potentielle vådområder er opdateret ved at undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres inden for statens rammer herfor, tages ud af udpegningen. Enkelte nye områder med mulighed for genopretning som vådområder er medtaget.

Der udpeges også lavbundsarealer til naturudvikling og i relation til fremtidens forventede klimændringer. Der vil også kunne etableres kvælstoffjernende vådområder i disse lavbundsarealer, hvor det ikke vil stride mod naturinteresserne.

Rekreative interesser tilgodeses

Hvor lodsejerne er interesserede, vil Svendborg Kommune arbejde for, at de genoprettede vådområder/naturområder kan blive formidlet til borgere og turister gennem etablering af stier, udsigtssteder mv. og information.

Status

Vedttaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

Ændring ift. Kommuneplan 2009

Afsnittet er revideret som opfølgning på de kommunale vandoplandsplaner for etablering af vådområder til kvælstoffjernelse og ådale til fosforfjernelse.

Undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres, er taget ud af udpegningen, og nye områder med mulighed for genopretning er medtaget. Den samlede udpegning er blevet mindre. Retningslinjerne er videreført.

Retningslinjer

Lovgrundlag

Retningslinjer for lavbundsarealer, der kan genoprettes som vådområder (potentielle vådområder) er fastsat i medfør af Planlovens § 11 a og cirkulære nr. 132 af 15. juli 1998 om regionplanlægning og landzoneadministration for lavbundsarealer, der er potentielt egnede som vådområder.

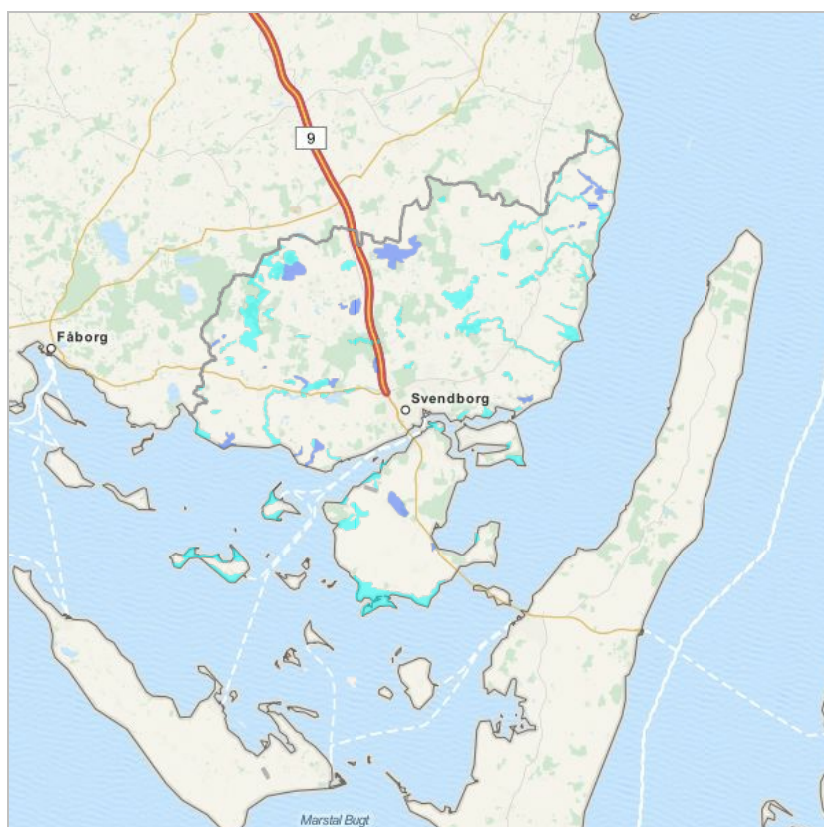
Lavbundsarealer og potentielle vådområder er vist på kortet.

Status

Vedtaget den 17. december 2013.

[Se byrådets referat.](#)

**Ændring ift.
Kommuneplan 2009**

■ Potentielt vådområde
■ Lavbundsareal

Afsnittet er revideret som opfølgning på de kommunale vandoplandsplaner for etablering af vådområder til kvælstoffjernelse og ådale til fosforfjernelse.

Undersøgte områder, som alligevel ikke kan realiseres, er taget ud af udpegningen, og nye områder med mulighed for genopretning er medtaget. Den samlede udpegning er blevet mindre. Retningslinjerne er videreført.

Udpegede potentielle vådområder

- De udpegede potentielle vådområder udgør grundlaget for iværksættelse af projekter for genskabelse af vådområder i overensstemmelse med Aftalen om Grøn Vækst og de statslige vandplaner og kommunale vandhandleplaner i medfør af Miljømålsloven.
- Ved konkrete projekter skal der foretages en samlet afvejning i forhold til andre hensyn, så som hensyn til skove, eksisterende anlæg og arealer med væsentlige naturhistoriske og kulturhistoriske interesser i områderne.
- Inden for internationale naturbeskyttelsesområder kan projekter kun gennemføres, såfremt projektet ikke vurderes at indebære forringelse, eller hindrer genoprettelse af områdets naturtyper eller af levestederne for de arter, som området er udpeget for. Projekter må heller ikke indebære forstyrrelser med betydelige konsekvenser for de pågældende arter.
- Inden for de udpegede potentielle vådområder kan der ikke meddeles tilladelse efter Planlovens § 35 til forhold, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes.

Udpegede lavbundsarealer

- Lavbundsarealer, der ikke er udpeget som potentielle vådområder, og som ligger inden for [kommuneplanens naturnetværk](#), skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, der kan forringe muligheden for at genskabe værdifulde naturområder.
- Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der nødvendigvis skal placeres på lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for naturgenopretning med genskabelse af det naturlige vandstands niveau på lavbundsarealet i øvrigt ikke går tabt.
- Der kan ikke foretages hævning af terrænet inden for sø-, å- og strandbeskyttelseslinjerne.
- Planlægningsmuligheder, som i øvrigt fremgår af den gældende kommuneplan, kan dog realiseres.